

Allmänna motioner om fastighets- och förmögenhetsbeskattning

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2002 om fastighets- och förmögenhetsbeskattningen samt skatt på arv och gåva. Motionerna tar bl.a. upp frågor som rör avveckling av fastighetsskatten, ändringar i regelsystemet för fastighetstaxering, gränsdragningen mellan s.k. äkta och oäkta bostadsföretag, fastighetsskatt för fastigheter belägna i utlandet, tomträttsinnehavares skattskyldighet, byggnader för äldreboende, energibesparande åtgärder, kapitalvinstbeskattning vid försäljning av fastigheter och avveckling av förmögenhetsskatten. När det gäller arvsbeskattningen tar motionärerna upp frågan om alternativ tidpunkt för värdering av aktier som sjunkit i värde efter tiden för dödsfallet samt frågan om höjda taxeringsvärden och deras effekter på arvsskatteuttaget.

Utskottet avstyrker samtliga motioner. I flera fall hänvisar utskottet till de åtgärder som riksdagen redan fattat beslut om för att begränsa effekterna på fastighets- och förmögenhetsskatteuttaget av de på många håll höjda taxeringsvärdena samt till att en parlamentarisk utredning tillsatts för att utreda fastighetsskatten på småhus m.m., förmögenhetsskatten och arvs- och gåvoskatten. Vidare hänvisas till att resultatet av regeringens överväganden med anledning av Fastighetsbeskattningskommitténs och Skattebasutredningens förslag bör avvaktas.

När det gäller miljöförbättrande åtgärder och dess påverkan på beskattningen av fastigheter konstaterar utskottet att frågan är föremål för överväganden inom Regeringskansliet på basis av bl.a. den överenskommelse om den ekonomiska politiken som träffats mellan regeringen, Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

I betänkandet finns 11 reservationer och 3 särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	5
Utskottets överväganden	6
Fastighetsbeskattningens inriktning.....	6
Attraktiva områden	12
Äkta och oäkta bostadsföretag.....	13
Fastigheter i utlandet	16
Tomträtt	17
Byggnader för äldreboende	17
Energisparåtgärder.....	19
Vindkraftverk och andra s.k. skräddarsydda byggnader.....	20
Kapitalvinstbeskattning vid avyttring av fastighet.....	21
Ombildning av allmännyttiga bostadsstiftelser.....	23
Arvs- och gåvoskatt	24
Förmögenhetsskatt.....	26
Reservationer.....	29
1. Fastighetsbeskattningens inriktning (punkt 1) – m.....	29
2. Fastighetsbeskattningens inriktning (punkt 1) – fp.....	30
3. Fastighetsbeskattningens inriktning (punkt 1) – kd.....	31
4. Fastighetsbeskattningens inriktning (punkt 1) – c	32
5. Attraktiva områden (punkt 2) – c.....	33
6. Äkta och oäkta bostadsföretag, m.m. (punkt 3) – m, kd	34
7. Energisparåtgärder (punkt 7) – kd, c	35
8. Vindkraftverk och andra s.k. skräddarsydda byggnader (punkt 8) – c	35
9. Arvs- och gåvoskatt (punkt 11) – m	36
10. Arvs- och gåvoskatt (punkt 11) – fp	37
11. Förmögenhetsskatt (punkt 12) – m, fp, kd, c	37
Särskilda yttranden	39
1. Fastighetsbeskattningens inriktning (punkt 1) – v	39
2. Ombildning av allmännyttiga bostadsstiftelser (punkt 10) – m	39
3. Arvs- och gåvoskatt (punkt 11) – kd, c.....	39
Förteckning över behandlade förslag.....	41
Motioner från allmänna motionstiden.....	41

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Fastighetsbeskattningens inriktning

Riksdagen avslår motionerna 2002/03:Fi284 yrkande 4, 2002/03:Fi286 yrkande 10, 2002/03:Sk209, 2002/03:Sk239 yrkande 1, 2002/03:Sk247 yrkande 1, 2002/03:Sk281, 2002/03:Sk341 yrkandena 3–5, 2002/03:Sk353 yrkande 1, 2002/03:Sk375, 2002/03:Sk405, 2002/03:Sk410, 2002/03:Sk415, 2002/03:N305 yrkande 5, 2002/03:N397 yrkande 3, 2002/03:A316 yrkande 7, 2002/03:Bo235 yrkande 3, 2002/03:Bo236 yrkande 4, 2002/03:Bo238 yrkande 7, 2002/03:Bo267 yrkandena 8 och 34, 2002/03:Bo290 yrkandena 15 och 16 i denna del och 2002/03:Bo291 yrkande 8.

Reservation 1 (m)

Reservation 2 (fp)

Reservation 3 (kd)

Reservation 4 (c)

2. Attraktiva områden

Riksdagen avslår motionerna 2002/03:Fi286 yrkande 12 och 2002/03:Sk341 yrkandena 1, 2 och 6.

Reservation 5 (c)

3. Äkta och oäkta bostadsföretag, m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2002/03:Fi287 yrkande 20, 2002/03:Sk296, 2002/03:Sk331, 2002/03:Bo238 yrkandena 9–11 och 2002/03:Bo291 yrkande 18.

Reservation 6 (m, kd)

4. Fastigheter i utlandet

Riksdagen avslår motionerna 2002/03:Sk230 yrkande 1 och 2002/03:Sk245.

5. Tomträtt

Riksdagen avslår motion 2002/03:Sk230 yrkande 2.

6. Byggnader för äldreboende

Riksdagen avslår motion 2002/03:Sk246.

7. Energisparåtgärder

Riksdagen avslår motionerna 2002/03:Sk352, 2002/03:Sk353 yrkande 3 och 2002/03:N390 yrkande 12.

Reservation 7 (kd, c)

8. Vindkraftverk och andra s.k. skräddarsydda byggnader

Riksdagen avslår motionerna 2002/03:Sk349 yrkande 1 och 2002/03:Bo288 yrkande 3.

Reservation 8 (c)

9. Kapitalvinstbeskattning vid avyttring av fastighet

Riksdagen avslår motion 2002/03:Sk248.

10. Ombildning av allmännyttiga bostadsstiftelser

Riksdagen avslår motionerna 2002/03:Sk364 och 2002/03:Sk412.

11. Arvs- och gåvoskatt

Riksdagen avslår motionerna 2002/03:Sk239 yrkande 2, 2002/03:Sk353 yrkande 4 och 2002/03:Sk382 yrkande 13.

Reservation 9 (m)

Reservation 10 (fp)

12. Förmögenhetsskatt

Riksdagen avslår motionerna 2002/03:Sk201, 2002/03:Sk247 yrkande 2, 2002/03:Sk338, 2002/03:Sk353 yrkande 2, 2002/03:Sk383 yrkande 4, 2002/03:Sk417 yrkande 2, 2002/03:So453 yrkande 2, 2002/03:A241 yrkande 19 och 2002/03:Bo290 yrkande 16 i denna del.

Reservation 11 (m, fp, kd, c)

Stockholm den 25 mars 2003

På skatteutskottets vägnar

Arne Kjörnsberg

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Arne Kjörnsberg (s), Anna Grönlund (fp), Lennart Hedquist (m), Per Erik Granström (s), Ulla Wester (s), Marie Engström (v), Per-Olof Svensson (s), Anne-Marie Pålsson (m), Lennart Axelsson (s), Gunnar Andréén (fp), Roger Karlsson (c), Inger Nordlander (s), Ulf Sjösten (m), Catharina Bråkenhielm (s), Barbro Feltzing (mp), Lars Gustafsson (kd) och Britta Rådström (s).

Redogörelse för ärendet

Riksdagen behandlade i höstas ett stort antal motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2002 samtidigt med regeringens förslag om utgiftsramar och beräkning av statsinkomsterna för 2003. Bland dessa yrkanden fanns förslag om ändringar i fastighets- och förmögenhetsbeskattningen som lagts fram av Moderata samlingspartiet, Folkpartiet liberalerna, Kristdemokraterna och Centerpartiet i deras respektive budgetalternativ. Riksdagen tog ställning till yrkandena den 21 november 2002 (bet. 2002/03:FiU1, yttr. 2002/03:SkU1y).

I det följande behandlar skatteutskottet de allmänna motionsyrkanden som gäller fastighetsbeskattning, förmögenhetsbeskattning samt skatt på arv och gåva som återstår efter höstens budgetbehandling. Motionsyrkandena återges i förteckningen över behandlade förslag, se *bilaga*.

Utskottets överväganden

Fastighetsbeskattningens inriktning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en rad motioner om fastighetsbeskattningens framtida utformning. Därigenom avslår riksdagen bl.a. förslag om att fastighetsskatten på sikt skall ersättas med andra beskattnings- eller avgiftsformer eller helt eller delvis avskaffas, om att underlaget för beskattningen skall reduceras på olika sätt, om att vissa kategorier av fastigheter skall få ändrad behandling och förslag om ändringar i regelsystemet för fastighetstaxeringen.

Jämför reservationerna 1 (m), 2 (fp), 3 (kd) och 4 (c). Jämför särskilt yttrande 1 (v).

Bakgrund

Fastighetsskatten är en del av kapitalinkomstbeskattningen. Den beräknas i år ge inkomster på drygt 20 miljarder kronor (prop. 2002/03:1 vol. 1 s. 33).

Frysningen av taxeringsvärdena upphörde vid årsskiftet 2000/01. För att motverka kraftiga förändringar i fastighets- och förmögenhetsskatteuttaget har skatten på småhus sänkts i olika omgångar och fribeloppen i förmögenhetsbeskattningen har höjts (prop. 2001/02:1, bet. 2001/02:FiU1, SkU1y). Från och med den 1 januari 2001 är skattesatsen för småhus 1,0 % på fastigheternas taxeringsvärde och för hyreshus (bostadsdelen) 0,5 % av taxeringsvärdet.

Nyproducerade småhus belägna i Sverige är fria från fastighetsskatt de fem första åren, och för de därpå följande fem åren betalas halv fastighetsskatt.

Under hösten 2001 beslutade riksdagen om en begränsningsregel för fastighetsskatten. Regeln bygger på Fastighetsbeskattningskommitténs förslag och innebär att fastighetsskatten för ett småhus som utgör den skattskyldiges permanenta bostad begränsas så att den under vissa förutsättningar inte överstiger 5 % av hushållsmedlemmarnas sammanlagda inkomster. Vid beräkning av hushållsinkomsten beaktas också hushållets sammanlagda förmögenhet på så sätt att hushållsinkomsten ökas med 15 % av den beskattningsbara förmögenheten. I förmögenheten räknas inte den aktuella fastighetens taxeringsvärde in. Skattereduktionen skall aldrig leda till att fastighetsskatten efter skattereduktion blir lägre än den skatt som utgår på ett taxeringsvärde om 280 000 kr. Den övre gränsen är satt vid ett taxeringsvärde om tre miljoner kronor, vilket innebär att skattereduktion inte medges för den del av taxeringsvärdet som överstiger detta belopp. Vidare är regeln konstruerad så att

fastighetsskatten aldrig kan reduceras, om hushållsinkomsten uppgår till 600 000 kr eller mer. Endast fastigheter i Sverige omfattas. Regeln tillämpas retroaktivt från den 1 januari 2001 (bet. 2001/02:SkU3, rskr. 59).

Riksdagen har under hösten 2001 också beslutat om att omräkningsförfarandet vid fastighetstaxering skall tas bort. I stället har det införts ett system för småhusenheter, hyreshusenheter och lantbruksenheter som innebär att förenklade fastighetstaxeringar skall ske under perioden mitt emellan de allmänna fastighetstaxeringarna (bet. 2001/02:SkU11, rskr. 121). Detta innebär att antingen en förenklad eller en allmän fastighetstaxering äger rum vart tredje år för respektive typ av taxeringsenhet. Förberedelsearbetet inför den förenklade fastighetstaxeringen skall vara mindre ingående än vid den allmänna fastighetstaxeringen, och normalt skall fastighetsdeklaration inte behöva lämnas. De allmänna fastighetstaxeringarna skall i fortsättningen ske vart sjätte år räknat fr.o.m. år 2003 för småhusenheter, fr.o.m. 2005 för lantbruksenheter och fr.o.m. år 2007 för hyreshus-, industri-, elproduktions- och specialenheter. De nya reglerna trädde i kraft den 1 januari 2002 och tillämpas första gången vid fastighetstaxeringen år 2003. För småhus kommer en förenklad fastighetstaxering att ske första gången år 2006. Småhusen omräknas sista gången år 2002. För år 2003 görs en sista omräkning för hyreshus. Lantbruk omräknas sista gången 2004.

Reglerna om fastighetstaxering och fastighetsskatt har utretts flera gånger under 1990-talet, senast av Fastighetstaxeringsutredningen och Fastighetsbeskattningskommittén.

Fastighetstaxeringsutredningen lämnade i februari 2000 betänkande SOU 2000:10, Fastighetstaxering – precision, påverkansmöjligheter, individuella bedömningar. Utredningen föreslog bl.a. att omräkningsförfarandet skulle slopas och att ett system med förenklade fastighetstaxeringar i stället skulle införas. Som framgått ovan har förslaget redan genomförts. Även utredningens förslag om ändring i fastighetstaxeringslagen inför 2003 års taxering av småhus har riksdagen redan fattat beslut om (prop. 2000/01:121, 2000/01:SkU25, rskr. 271). Ändringarna avser värdenivån i områden med få försäljningar, småhusets standard, värdefaktorn för tomtmark, grupphusområden, säregna förhållanden m.m. Beträffande frågan om att inrätta särskilda fastighetstaxeringsnämnder har Fastighetstaxeringsutredningen anfört administrativa skäl och kostnadsskäl mot ett sådant förslag. Utredningen har dock samtidigt betonat vikten av att de politiskt valda ledamöterna i skattenämnderna, när fastighetstaxeringsärenden avgörs, så långt det är möjligt har lokal-kännedom.

Fastighetsbeskattningskommittén lämnade sitt slutbetänkande Likformig och neutral fastighetsbeskattning, SOU 2000:34, i maj 2000. I betänkandet föreslogs bl.a. att fastighetsskatten för privatbostadsfastigheter skulle avskaffas och ersättas med en schablonintäkt som skulle tas upp som intäkt i inkomstslaget kapital. Vidare föreslogs att en takregel skulle införas i syfte att öka förutsebarheten av det framtida skatteuttaget. Den skulle innebära att underlaget för schablonintäkten utgjordes av det lägsta av beskattningsårets

taxeringsvärde och föregående taxeringsårs underlag för schablonintäkt uppräknat med 10 %. Som en konsekvens av kommitténs ställningstagande i frågan om hur skattemässig neutralitet bör skapas mellan olika boendeformer föreslås en modell för avveckling av fastighetsskatten och räntebidragen för hyresbostadsfastigheter. Hyresbostadsfastigheter bör på sikt endast beskattas konventionellt.

Fastighetsbeskattningskommitténs förslag i dessa delar har inte lett till någon ny lagstiftning.

Regeringen tillsatte i juni 2002 en parlamentarisk kommitté, Egendoms-skatteskommittén (Fi 2002:06), som skall se över och utvärdera reglerna om fastighetsskatt på småhus m.m., förmögenhetsskatt samt arvs- och gåvoskatt. Kommittén ges möjlighet att pröva lösningar som kan innebära avsteg från nu gällande principer för fastighetsbeskattningen. En förutsättning är dock att de fördelningspolitiska konsekvenserna är acceptabla. Beträffande åtgärder avseende fastighetsskatten skall även konsekvenserna för förhållandet mellan olika upplåtelseformer belysas (dir. 2002:87). Kommittén skall avsluta sitt uppdrag senast vid utgången av år 2003. I sina överväganden skall kommittén utgå från de analyser och slutsatser gällande underlaget för fastighetsskatt som har presenterats i de tidigare utredningarna, men är som ovan sagts oförhindrad att pröva alternativa modeller.

Egendoms-skatteskommittén har nyligen i ett delbetänkande, SOU 2003:3, föreslagit en dämpningsregel för fastighetsskatten som syftar till att höjda taxeringsvärden inte omedelbart skall slå igenom på uttaget av fastighetsskatt. I stället skall höjningen fördelas proportionellt mellan de år som återstår till nästa fastighetstaxering. Endast en tredjedel av höjningen skall slå igenom under taxeringsåret och lika mycket under vart och ett av de två därpå följande åren. Delbetänkandet remissbehandlas för närvarande.

Motionerna

I ett flertal motioner framställs yrkanden om en successiv avveckling av fastighetsskatten genom sänkningar av skattesatsen, frysta taxeringsvärden, avveckling av markvärdet som grund för beskattningen etc. I andra motioner framställs yrkanden om ändringar i fastighetstaxeringsförfarandet, införande av lokala fastighetstaxeringsnämnder, m.m.

I motion Bo238 yrkande 7 av Marietta de Pourbaix-Lundin m.fl. (m) begärs ett tillkännagivande om en successiv avveckling av fastighetsskatten genom fortsatta sänkningar av skattesatsen. Taxeringsvärdena bör återgå till den nivå som gällde år 2000 eller senare fastställda lägre värden. Vidare anförs att endast halva markvärdet bör ligga till grund för fastighetsskatteuttaget på bostäder. Tillkännagivanden om att fastighetsskatten bör avvecklas framställs också i motionerna N305 yrkande 5 av Marietta de Pourbaix-Lundin m.fl. (m), Sk209 yrkandena 1–3 av Sten Tolgfors (m), Sk247 yrkande 1 av Henrik Westman (m), Sk281 av Kent Olsson och Inger René (m), A316 yrkande 7 av Anders G Högmark m.fl. (m) och Bo235 yrkande 3 av Christina Husmark Pehrsson (m)

I motion Bo290 yrkandena 15 och 16 delvis av Lars Leijonborg m.fl. (fp) begärs sänkt boendebeskattning. Som en första åtgärd bör taxeringsvärdena återföras till 1997 års nivå. Systemet för fastighetstaxeringen bör reformeras eftersom nuvarande regler bl.a. leder till att mycket stora värdeområden används. Efter en sådan omläggning av taxeringsförfarandet och en sänkning av skatteuttaget bör skattesatserna successivt sänkas i den takt som samhällsekonomin och andra överväganden kan tillåta. Detta bör ske i former som så långt som möjligt likställer olika boendeformer. I motion N397 yrkande 3 av Martin Andreasson (fp) anförs att de höjda taxeringsvärdena inneburit kraftigt ökat uttag av fastighetsskatt i storstadsregionerna, inte minst i Stockholm. Fastighetsskatten bör på sikt avvecklas, taxeringsvärden skall återgå till 1997 års nivåer och systemet för taxering reformeras.

I motion Bo291 yrkande 8 av Göran Hägglund m.fl. (kd) begärs ett tillkännagivande om att ersätta den statliga fastighetsskatten med en kommunal fastighetsavgift som tas ut i relation till kommunal service kopplad till fastigheten och inte på basis av marknadsvärdet. Den årliga avgiften bör sättas till maximalt 2 600 kr för småhus och 800 kr för bostadslägenhet. Även i motion Fi284 yrkande 4 av Olle Sandahl m.fl. (kd) begärs att fastighetsskatten skall avvecklas och att det i stället införs en möjlighet för kommunen att ta ut en fastighetsanknuten avgift. I motion Sk239 yrkande 1 av Kenneth Lantz och Sven Brus (kd) hemställs om att den totala boendeskatten bör sänkas och stabiliseras på ett sätt som inger långsiktig ekonomisk säkerhet.

Gudrun Schyman m.fl. (v) föreslår i motion Bo236 yrkande 4 ett tillkännagivande om att fastighetsskatten på hyresrätt på sikt bör fasas ut helt och hållet och att fastighetsskatten på egna hem och bostadsrätt bör ersättas med en schablonintäktbeskattning. Sådana åtgärder bör enligt motionärerna leda till generellt minskade boendekostnader i såväl hyresrätt som bostadsrätt.

I motion Bo267 av Maud Olofsson m.fl. (c) begärs att fastighetsskatten på hyreshus skall slopas stegvis i den takt som statens finanser tillåter (yrkande 8). Dagens system, där räntebidragen i princip är avvecklade och inte kan motivera fastighetsskatt, innebär tillsammans med bolagsskatten att hyresfastigheter är föremål för dubbelbeskattning, anför motionärerna. Vidare begärs ett tillkännagivande om sänkta skatter på boende (yrkande 34). Enligt motionärerna bör fastighetsskatten sänkas och taxeringssystemet reformeras. Fastighetsskatten för småhus bör, i enlighet med Fastighetsbeskattningskommitténs förslag, slopas och ersättas med en schablonintäkt som beskattas som inkomst av kapital. För att uppnå ett minsta antal referensförvärv inom varje värdeområde och för att undvika orimliga s.k. trappstegseffekter förordar motionärerna att antalet värdeområden minskas från dagens 7 300 till ca 2 000 geografiskt sammanhängande värdeområden. I syfte att motverka att genomsnittliga marknadsvärden som läggs till grund för taxeringsvärdena inte skall bli för höga föreslås att marknadsvärdena i stället beräknas med hjälp av ett medianvärde, där köpeskillingar i den undre och övre kvartilen räknas bort. För att inte heller tillfälliga och kraftiga prisförändringar på bostadsmarknaden som helhet skall slå igenom på taxeringsvärdena bör basen för de

förenklade fastighetstaxeringarna vara ett medianvärde av de förvärv som skett under den föregående treårsperioden. Även i motion Fi286 yrkande 10 av Maud Olofsson m.fl. (c) förordas schablonintäktsbeskattning i stället för fastighetsskatt när det gäller småhusen samt att skattesatsen för småhus sänks till 0,9 % från år 2004.

Förslag om att fastighetstaxeringen skall reformeras framförs också i motion Sk375 av Lena Ek och Agne Hansson (c). I motionen anförs också att lokala taxeringsnämnder bör återinföras för att garantera lokal kännedom när skattemyndigheten skall pröva inkomna besvär över fastighetstaxeringen. Även i motion Sk341 av Åsa Torstensson (c) begärs ett tillkännagivande om en reformering av fastighetstaxeringen främst med inriktning på att märkbart sänka boendekostnaderna i turistattraktiva områden och stimulera till ett ökat permanentboende. När taxeringsvärdena fastställs sker i dag en utgallring av fastigheter med de lägsta köpeskillingarna och det är därför rimligt, anser motionären, att också de högsta köpeskillingarna gallras ut innan taxeringsvärdet fastställs (yrkande 3). Vidare anser motionären att värdet för en friliggande normalt inte skall kunna fastställas till ett värde som överstiger 250 000 kr (yrkande 4). Därutöver behövs ytterligare sänkningar av fastighetsskatten så att även kustbor får rimliga boendekostnader (yrkande 5). I motion Sk353 yrkande 1 av Kerstin Lundgren (c) begärs ett tillkännagivande om att avveckla fastighetsskatten successivt med sikte på att skatten skall vara utfasad vid utgången av år 2008.

Carin Moberg och Sonia Karlsson (s) begär i motion Sk415 ett tillkännagivande om behovet av längre tid för att deklarerera fritidshus. Siw Wittgren-Ahl och Ronny Olander (s) anför i motion Sk410 att Egendomsskattekommittén bör se över reglerna för fastighetstaxering av kolonistugor. Motionärerna anser att koloniområdena bör utgör egna värdeområden, och att de faktiska överlåtelsepriserna bör användas när taxeringsvärdet skall beräknas. I motion Sk405 Leif Jakobsson och Marie Granlund (s) begärs ett tillkännagivande som rör tillämpningen av den s.k. begränsningsregeln för fastighetsskatten. Motionärerna anser att även i utlandet intjänade inkomster skall ingå i beräkningsunderlaget.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare framhållit att taxeringsvärdena skall utgöra grund för fastighetsbeskattningen och att det är angeläget att dessa successivt anpassas till de ändringar som sker i prisbildningen på fastighetsmarknaden. Utskottet vidhåller denna uppfattning.

Av den ovan lämnade redogörelsen framgår att ett flertal åtgärder vidtagits under senare år för att begränsa effekterna på fastighets- och förmögenhetsskatteuttaget av de kraftigt höjda taxeringsvärdena i storstadsområdena och andra attraktiva områden. Ändringar har också gjorts i regelsystemet för fastighetstaxering. Härutöver har regeringen beslutat att fastighetsbeskattningen skall utredas på nytt av en parlamentarisk kommitté, Egendomsskattekommittén, som tillsattes i juni förra året. Uppdraget som även innefattar

förmögenhetsskatten samt arvs- och gåvoskatten skall vara avslutat vid utgången av år 2003. Kommittén ges möjlighet att pröva lösningar som kan innebära avsteg från nu gällande principer för fastighetsbeskattningen under förutsättning att de fördelningspolitiska effekterna är acceptabla. Konsekvenserna för förhållandet mellan olika upplåtelseformer skall belysas. Kommittén har nyligen i ett delbetänkande, SOU 2003:3, föreslagit en dämpningsregel för fastighetsskatten som syftar till att höjda taxeringsvärden inte omedelbart skall slå igenom på uttaget av fastighetsskatt. Förslaget bereds nu i Regeringskansliet.

Som framgår av den inledningsvis lämnade bakgrunden är fastighetsskatten en viktig inkomstkälla för staten, och den beräknas i år ge inkomster på drygt 20 miljarder kronor. De frågor om fastighetsbeskattningens utformning i framtiden som väckts i de nu behandlade motionerna bör enligt utskottets uppfattning ses i ett större finanspolitiskt och fördelningspolitiskt sammanhang.

Utskottet är mot denna bakgrund inte berett att tillstyrka tillkännagivanden eller beslut om att fastighetsskatten på längre sikt skall ersättas med andra beskattnings- eller avgiftsformer eller helt eller delvis avskaffas. Utskottet vill heller inte tillstyrka yrkandena om att vissa kategorier av fastigheter skall få en ändrad behandling eller yrkandena som avser ändringar i regelsystemet för fastighetstaxering.

Utskottet kan heller inte nu förorda några ändringar i lagen om skattereduktion för fastighetsskatt. Inte heller finner utskottet skäl att föreslå att Egendomsskattekommitténs direktiv skall utökas till att omfatta taxering av kolonistugor. Beträffande yrkanden om förlängd tid för deklaration av fritidshus utgår utskottet från att RSV skickar ut nödvändiga blanketter, m.m. i så god tid som möjligt.

Förslag om att inrätta lokala nämnder för fastighetstaxeringen i syfte att tillföra lokalkännedom i beslutsprocessen har förts fram i några motioner. Frågan har behandlats av Fastighetstaxeringsutredningen som anfört administrativa skäl och kostnadsskäl mot ett sådant förslag. Utredningen har dock samtidigt betonat vikten av att de politiskt valda ledamöterna i skattenämnderna, när fastighetstaxeringsärenden avgörs, så långt det är möjligt har lokalkännedom. Utskottet delar denna bedömning och utgår från att regeringen följer frågan.

Med det anförda avstyrker utskottet samtliga nu behandlade motioner och motionsyrkanden.

Attraktiva områden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionärernas förslag om särskilda taxeringsregler för permanentboende i s.k. attraktiva områden samt yrkandet om att överföra skatt på fastigheter som nyttjas för fritidsboende till den kommun där fritidsfastigheten är belägen.

Jämför reservation 5 (c).

Gällande bestämmelser

Bestämmelser om skattereduktion för fastighetsskatt, den s.k. begränsningsregeln, innebär att fastighetsskatten för ett småhus som utgör den skattskyldiges permanenta bostad begränsas så att den under vissa förutsättningar inte överstiger 5 % av inkomsten. Reglerna infördes i december 2001 och tillämpas retroaktivt från den 1 januari 2001 (bet. 2001/02:SkU3, rskr. 59).

Värdefaktorn speciell belägenhet har numera beteckningen närhet till strand, och klassindelningen har lagreglerats genom riksdagens beslut under våren 2001 (bet. 2000/01:SkU25, rskr. 271).

Egendomsskattekommitténs uppdrag (se ovan) omfattar uttaget av fastighetsskatt på småhus. Utredningen har givits möjligheter att pröva lösningar som kan innebära avsteg från nu gällande principer för fastighetsbeskattningen under förutsättning att de fördelningspolitiska konsekvenserna är acceptabla.

Motionerna

I motion Fi286 yrkande 12 av Maud Olofsson m.fl. (c) begärs beslut om att taxeringen av fastigheter för fastboende och fritidsboende skall delas upp vid nästa förenklade fastighetstaxering så att högt upptrissade förvärv av fritidsfastigheter inte slår igenom på de fastboende. Också i motion Sk341 av Åsa Torstensson (c) begärs ett tillkännagivande om att permanentboende bör skiljas från fritidsboende vid fastighetstaxeringen i attraktiva kustområden (yrkande 1) och att belägenhetsfaktorn bör tas bort för permanentboende (yrkande 2). Vidare begärs att regeringen ges i uppdrag att utreda möjligheten att överföra skatt på fastigheter som nyttjas för fritidsboende till den kommun där fritidsfastigheten är belägen (yrkande 6).

Utskottets ställningstagande

Förslagen i motionerna om att vid fastighetstaxeringen skilja mellan fastigheter för fastboende och fritidsboende är enligt utskottets mening inte förenliga med principen om att taxeringsvärdet skall återspegla den enskilda fastighetens marknadsvärde. Redan av det skälet kan en sådan åtgärd inte förordas. För att begränsa uttaget av fastighetsskatt har i stället andra åtgärder vidtagits. Skattesatsen för småhus har sänkts och en särskild skattereduktionsregel har införts. Skattereduktionsregeln syftar till att begränsa uttaget av

fastighetsskatt för hushåll med låga eller normala inkomst- och förmögenhetsförhållanden som är bosatta i småhus med höga taxeringsvärden. Framför allt gäller det ägare till fastigheter som innehafvs under en lång tid och som ligger i attraktiva områden där marknadsvärdena stigit kraftigt, men också personer som nyligen bosatt sig permanent i attraktiva fritidsområden där taxeringsvärdena är höga och de lokala inkomstmöjligheterna ofta är begränsade. I Egendomsskattekommitténs uppdrag ingår dessutom att utvärdera vilka effekter de höjda taxeringsvärdena haft för småhusägares skyldighet att betala förmögenhetsskatt. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionsyrkandena om delad taxering.

För att komma till rätta med tröskeeffekter vid tomtmarkens klassindelning i strand och strandnära beslöt riksdagen under våren 2001 om en ny indelning som skall omfatta minst tre och högst sju klasser varav en klass utgör strand, en eller flera klasser strandnära och en inte strand eller strandnära. Något skäl för riksdagen att ändra dessa regler föreligger enligt utskottets mening inte. Motionsyrkandet om att slopa belägenhetsfaktorn för permanentboende avstyrks därför. Även yrkandet som syftar till att överföra skatt på fastigheter som nyttjas för fritidsboende till den kommun där fritidsfastigheten är belägen avstyrks.

Äkta och oäkta bostadsföretag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om ändrade skatteregler för s.k. oäkta bostadsföretag och deras medlemmar. Riksdagen avslår även förslagen om att avskaffa schablonbeskattningen av privatbostadsföretag (tidigare benämnt äkta bostadsföretag).

Jämför reservation 6 (m, kd).

Gällande bestämmelser

En bostadsrättsförening beskattas antingen som ett privatbostadsföretag (tidigare benämning: äkta bostadsföretag) eller som ett oäkta bostadsföretag. Om bostadsrättsföreningen anses vara ett privatbostadsföretag kommer den att schablonbeskattas. Föreningen skall som inkomst av näringsverksamhet ta upp ett belopp som motsvarar 3 % av fastighetens taxeringsvärde. Avdrag medges för ränteutgifter samt eventuell tomträttsavgäld. Är föreningen i stället ett oäkta bostadsföretag beskattas den på samma sätt som andra ekonomiska föreningar och aktieföretag, dvs. i princip skall samtliga intäkter och kostnader tas med vid inkomstberäkningen. Avdrag görs för driftkostnader, värdeminskning m.m. Därtill kommer fastighetsskatt. Fastighetsskatten är dock avdragsgill endast för oäkta bostadsföretag.

Klassificeringen av en bostadsrättsförening avgör även hur medlemmarnas andel skall beskattas. Bland annat gäller bestämmelserna om uppskovsavgift endast för privatbostadsrätt. Den som säljer en andel i ett oäkta bostadsföretag

medges inte uppskovsavdrag eftersom bostaden inte ses som en privatbostad utan som en nyttjanderätt som tillkommer innehavaren i egenskap av medlem. Inte heller får den som köper en andel i ett oäkta bostadsföretag uppskov med beskattningen av kapitalvinsten från försäljningen av sin tidigare bostadsrätt eller småhus. Under innehavstiden beskattas medlemmen i ett oäkta bostadsföretag i inkomstslaget kapital för skillnaden mellan hyresvärdet för disponerad lägenhet och erlagd avgift.

Bedömningen om en förening är att anse som privatbostadsföretag eller inte görs vid varje beskattningsårs utgång. Om en förening då bedöms vara ett privatbostadsföretag antas detta förhållande ha gällt hela beskattningsåret och vice versa.

Med privatbostadsföretag avses en svensk ekonomisk förening eller aktiebolag vars verksamhet till klart övervägande del består i att åt sina medlemmar tillhandahålla bostäder i byggnader som ägs av föreningen eller bolaget (2 kap. 17 § IL). För att företaget skall räknas som privatbostadsföretag har RSV i rekommendationer (RSV S 1999:43) uttalat att fastigheten skall inrymma minst 3 bostadslägenheter och att minst 60 % av hela taxeringsvärdet skall belöpa på lägenheter som upplåtits med bostadsrätt eller hyresrätt till medlemmar eller delägare. Fördelningen av taxeringsvärdet bör enligt rekommendationerna ske i förhållande till hyresvärdena. Med hyresvärden menas det aktuella årets bruksvärdeshyra för bostäder och marknadshyra för lokaler, dvs. samma hyresberäkningar som ligger till grund för fastighetstaxeringen. Med hjälp av dessa hyresvärden fördelas taxeringsvärdet på kvalificerad respektive okvalificerad användning. (Till kvalificerad användning räknas de bostadslägenheter som upplåtits med bostadsrätt till fysiska personer. Till okvalificerad räknas bostadslägenheter som upplåtits med hyresrätt och lokaler samt bostäder som upplåtits med bostadsrätt till juridiska personer). Den kvalificerade användningen skall då uppgå till minst 60 % för att föreningen skall klassificeras som ett privatbostadsföretag. Uppfylls inte dessa krav är föreningen att betrakta som ett oäkta bostadsföretag.

Motionerna

I tre motioner begärs ändringar av skattereglerna för s.k. oäkta bostadsföretag och deras medlemmar.

I motion Bo238 av Marietta de Pourbaix-Lundin m.fl. (m) anförs att uthyrning av bostäder och lokaler (bl.a. lokaler för omsorgsboende, barnstugor och liknande som tillkommit till följd av en kommuns bestämmelser för nyproduktion) i en fastighet som ägs av en bostadsrättsförening inte bör medföra att föreningen betecknas som oäkta och därigenom drabbas av orimliga skattekonsekvenser. Regeringen bör därför återkomma med förslag som undanröjer de nuvarande gränsdragningsproblemen mellan s.k. äkta och oäkta bostadsföretag (yrkande 10). I anslutning härtill bör regeringen även lägga fram förslag som innebär att en medlem i ett oäkta bostadsföretag inte drabbas av en högre reavinstskatt vid försäljningen av sin bostad än en medlem i ett s.k. äkta bostadsföretag samt att reglerna om uppskovsavdrag vid bostadsbyte skall gälla

även vid försäljning och köp av en bostadsrätt i ett oäkta bostadsföretag (yrkande 11).

I motion Sk331 yrkande 2 av Anna Lilliehöök (m) framställs yrkande om att gränsdragningen mellan äkta och oäkta bostadsföretag skall göras på ytbasis i stället för taxeringsvärdet. På längre sikt förordar motionären att fastigheterna delas upp efter ändamål eller ägarförhållanden genom att tredimensionell fastighetsdelning och ägarlägenheter införs.

I motion Sk296 av Martin Andreasson (fp) begärs en översyn av beskattningen av bostadsrättsföreningar som hyr ut lokaler för samhällsservice. Vid bedömningen om en förening skall anses som ett äkta eller ett oäkta bostadsföretag anser motionären att intäkter från viss samhällsnyttig verksamhet (t.ex. skolor, fritidshem och vårdcentraler) skall undantas eller bedömas mer förmånligt.

I fyra motioner begärs att den s.k. dubbelbeskattningen av bostadsrättsföreningar tas bort.

I motionerna Fi287 yrkande 20 av Lennart Hedquist m.fl. (m), Bo238 yrkande 9 av Marietta de Pourbaix-Lundin m.fl. (m) och Sk331 yrkande 1 av Anna Lilliehöök (m) yrkas att systemet med schablonbeskattning av privatbostadsföretag skall avskaffas.

Även i motion Bo291 Göran Hägglund m.fl. (kd) riktas kritik mot att äkta bostadsföretag utöver fastighetsskatt även skall betala en schablonmässig inkomstskatt. Motionären anser att beskattningen av bostadsrätter bör bli föremål för en total översyn och begär ett tillkännagivande till regeringen härom (yrkande 18).

Utskottets ställningstagande

Fastighetsbeskattningskommittén har i sitt slutbetänkande Likformig och neutral fastighetsbeskattning (SOU 2000:34) anført att det finns anledning att uppmärksamma att dagens regler när det gäller beskattning av äkta respektive oäkta bostadsföretag och dess medlemmar kan ge upphov till bl.a. gränsdragningsproblem och besvärande tröskeleffekter. Kommittén har därför föreslagit att dessa frågor utreds vidare i den fortsatta beredningen av frågan om beskattningen av bostadsrätter. Vidare anføres att de förändringar som kommittén föreslår när det gäller värdering och taxering av äkta privatbostadsföretag kräver en anpassning av de regler som gäller för t.ex. oäkta bostadsföretag och dess medlemmar. Beträffande andra mindre vanliga boendeformer, som t.ex. boende i andelshus, anser kommittén att som allmän utgångspunkt bör gälla att skattemässig neutralitet skall eftersträvas mellan alla typer av boendeformer så långt det är möjligt.

När det gäller fastigheter som ägs av äkta bostadsföretag har Fastighetsbeskattningskommittén föreslagit att fastighetsskatten för föreningsfastigheterna slopas och ersätts av en schablonintäkt som tas upp till beskattning i inkomstslaget kapital. Schablonintäkten bör fastställas på samma sätt som för egna hem och omfattas av en takregel i syfte att öka förutsebarheten av det framtida skatteuttaget. Kravet på likformighet förutsätter att bostadsrättsförening-

en garanteras samma skattelättnad för utgiftsräntor som egnahemsinnehavaren.

Beredningen av Fastighetsbeskattningskommitténs förslag är ännu inte avslutad inom Regeringskansliet. Enligt utskottets mening bör resultatet av regeringens överväganden avvaktas innan ställning tas till de aktuella frågorna. Utskottet avstyrker därmed motionerna.

Fastigheter i utlandet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår två motioner om att avskaffa fastighetsskatten på fastigheter belägna i utlandet med hänvisning till pågående utredningsarbete.

Gällande bestämmelser

Fastigheter, bostadsrätter och liknande objekt som är privatbostad i utlandet är skattepliktiga till statlig fastighetsskatt. Bostäder på vad som i utlandet motsvarar jordbruksfastigheter är däremot inte skattepliktiga.

Fastighetsskatten för privatbostad i utlandet beräknas på 75 % av marknadsvärdet exklusive eventuellt markvärde. RSV anger att man som schablonregel kan använda en indexuppräknad anskaffningskostnad exklusive eventuell kostnad för mark. I anskaffningskostnaden räknas även in kostnader för mer omfattande ny-, till- eller ombyggnad. Går det inte att bestämma hur stor del av anskaffningskostnaden som avser enbart byggnaden får 50 % av hela den indexuppräknade anskaffningskostnaden tas upp.

Nedsättning av fastighetsskatten medges inte för fastigheter i utlandet, varför fastighetsskatt på privatbostad i utlandet alltid tas ut efter hel skattesats.

Fastigheter beskattas i allmänhet i det land där fastigheten är belägen. Eftersom lagen om statlig fastighetsskatt som regel inte omfattas av dubbelbeskattningsavtalen kan fastigheten bli dubbelbeskattad. För att undvika att så sker finns interna svenska bestämmelser om avräkning av utländsk skatt som medger att den utländska skatten på fastigheten räknas av från den svenska skatten på fastigheten. Vidare skall nämnas att om ett dubbelbeskattningsavtal innehåller bestämmelse om att inkomst av en privatbostad i utlandet är undantagen från beskattning i Sverige skall heller inte statlig fastighetsskatt tas ut i Sverige på en sådan privatbostad.

Motionerna

I motionerna Sk230 yrkande 1 av Ragnwi Marcelind (kd) och Sk245 av Kenneth Lantz (kd) begärs tillkännagivanden om att låta utreda effekterna av att slopa fastighetsskatten på fastigheter i utlandet som ägs av personer bosatta i Sverige. Motionärerna anser att det är fel att Sverige tar ut fastighetsskatt på fastigheter som redan är ålagda beskattning i det land där fastigheten är belä-

gen. Motionärerna pekar också på att reglerna är krångliga att tillämpa och att de inte ger något nettotillskott till statskassan eftersom de administrativa kostnaderna är högre än skatteintäkterna.

Utskottets ställningstagande

Egendomsskattekommittén har i uppdrag att pröva skälen för att behålla fastighetsskatten på fastigheter i utlandet. Som ovan anförts skall kommittén avsluta sitt uppdrag senast vid utgången av 2003. Frågan har således redan uppmärksamats av regeringen. Utskottet avstyrker följaktligen motionerna.

Tomträtt

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår förslaget om att tomträttsinnehavare inte skall betala fastighetsskatt för en fastighet som innehas med tomträtt.

Gällande bestämmelser

Vid fastighetsbeskattningen likställs tomträttsinnehav med vanligt ägande. En konsekvens är att det är tomträttsinnehavaren och inte ägaren som betalar fastighetsskatt för en fastighet som innehas med tomträtt. Tomträttsinnehavaren medges avdrag för sin tomträttsavgäld under inkomst av kapital.

Motionen

I motion Sk230 yrkande 2 av Ragnwi Marcelind (kd) begärs en översyn av reglerna om beskattning av bostadshus som är belägna på fastigheter som innehas med tomträtt. Motionären anser det orimligt att fastighetsskatten fastställs utan hänsyn till om fastigheten är uppförd på mark som innehas med tomträtt.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare vid upprepade tillfällen avstyrkt yrkanden med denna inriktning bl.a. med hänsyn till att en omläggning av skattskyldigheten sannolikt skulle föranleda krav från markägaren på en kompensation inom ramen för tomträttsavgälden. Utskottet finner ingen anledning att ändra ståndpunkt i denna fråga och avstyrker därför motionen.

Byggnader för äldreboende

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om att fastighetstaxeringslagens bestämmelser om vårdbyggnader bör bli föremål för en översyn.

Gällande bestämmelser m.m.

Vårdbyggnader är undantagna från skatteplikt. Som vårdbyggnad räknas byggnad som används för sjukvård, missbrukarvård, omsorger om barn och ungdom, kriminalvård, åldringsvård eller omsorger om psykiskt utvecklingsstörda. Annan byggnad utgör vårdbyggnad om den används som hem åt personer som behöver institutionell vård och tillsyn.

Servicehus som till övervägande del upptas av bostadslägenheter med kök indelas normalt inte som vårdbyggnad även om byggnaden också innehåller gemensamma utrymmen och de boende kan få hjälp med sjukvård, matlagning och annan tillsyn.

Boende- och avgiftsutredningen (SOU 1999:33), som har analyserat begreppet "särskilda boendeformer", har kommit fram till att begreppet enbart bör användas för äldreboende, bostäder med särskild service för funktionshindrade samt korttidsboende. Med äldreboende skall enligt utredningen avses bostäder för permanent boende för äldre vars behov av vård eller omsorg, service samt trygghet inte kan tillgodoses i ordinärt boende. Utredningen anser att fastighetstaxeringslagen bör behandla de särskilda boendeformerna på ett enhetligt sätt och har överlämnat sina synpunkter till Fastighetstaxeringsutredningen.

Fastighetstaxeringsutredningen har i sitt betänkande, SOU 2000:10, konstaterat att om Boende- och avgiftsutredningens förslag genomförs bör kategorin "särskilda boendeformer" kunna utgöra skattebefriade specialenheter.

Boende- och avgiftsutredningens förslag bereds inom Regeringskansliet.

Motionen

I motion Sk246 av Kenneth Lantz (kd) begärs en översyn av fastighetstaxeringslagens bestämmelser om vårdbyggnader (yrkande 1) och möjligheterna till fortsatt befrielse från fastighetsskatt för äldreboende (yrkande 2). Motionären vänder sig mot att vissa former av äldreboende beskattas som vanliga hyreshus. Skillnaden mellan äldreboende som drivs med tydlig inriktning på bostäder för äldre och specialbyggnader inom sjukvård och åldringsvård måste klargöras. Det får inte vara upp till enskilda handläggare på de lokala skattekontoren att bedöma vilka fastigheter som skall hänföras till den ena eller andra kategorin, menar motionären.

Utskottets ställningstagande

Utskottet instämmer i att gränsdragningen mellan vårdbyggnad som används för åldringsvård och andra byggnader, t.ex. servicehus avsedda för äldreboende, kan förefalla svårförståelig. Eftersom frågan är föremål för överväganden inom Regeringskansliet anser utskottet att resultatet av dessa överväganden bör avvaktas och avstyrker därmed motionen.

Energisparåtgärder

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att energisparande åtgärder inte skall påverka en fastighets taxeringsvärde med hänvisning till att frågan på vilket sätt vissa miljöförbättrande åtgärder på en fastighet skall påverka beskattningen av fastigheten är föremål för överväganden inom Regeringskansliet.

Jämför reservation 7 (kd, c).

Bakgrund

Vissa miljövänliga fastighetsinstallationer leder till högre taxeringsvärde och därmed högre fastighetskatt. Fastighetsbeskattningskommittén har föreslagit att en ökning av en fastighets taxeringsvärde som beror på vissa specifika miljöinvesteringar (jordvärmepump, isolerglas och treglasfönster) inte skall få påverka underlaget för fastighetsskatten under de tio första åren efter det att investeringarna gjordes. Beträffande andra typer av miljöinvesteringar kan det, med hänvisning till svårigheterna att avgränsa vad som kan anses utgöra en miljöinvestering, vara lämpligt att använda riktade bidrag som stimulanståtgärd (SOU 2000:34 s. 269).

I samband med behandlingen av budgetpropositionen för år 2003 tillstyrkte skatteutskottet och finansutskottet en motion om att i miljöpolitiskt syfte införa en särskild skattereduktion i form av ett s.k. ROT-avdrag (bet. 2002/03:FiU1, 2002/03:SkU1y), med följande motivering.

Avdraget kan kopplas till att olika slags installationer genomförs, exempelvis av pelletsbrännare, treglasfönster och isolerglasfönster. Den exakta avgränsningen av vilket slag av installationer som ska omfattas bör ske med beaktande av miljönytta och energieffektivisering, samt att kapa effektoppar, hos olika alternativ. Avdraget bör utformas på ett kostnadseffektivt sätt och i princip ej ges för installationer som ändå skulle ha genomförts. Som ett exempel kan nämnas installation av isolerglasfönster vid nybyggnation. Lagstiftningen bör enligt utskottets mening vara tidsbegränsad och gälla under inkomsttaxeringarna 2004–2006. För åtgärden bör en finansiell ram om 50 miljoner kronor per år avsättas. Riksdagen har med anledning av Riksdagens revisorers granskning av tidigare ROT-avdrag uttalat att eventuellt nya åtgärder liknande ROT-avdraget måste analyseras noggrant innan de införs, följas upp medan de är i kraft samt utvärderas inom rimlig tid, liksom att de erfarenheter som kommit fram av ROT-avdragets tillämpning under 1990-talet bör vägas in. I uttalandet framhölls också att man i ett sådant analys- och utvärderingsarbete bör ta hänsyn till relevanta genus- och jämställdhetsperspektiv (försl. 2001/02:RR8, bet. 2001/02:SkU28).

Utskotten föreslog att riksdagen skulle begära att regeringen snarast lägger fram förslag om en skattereduktion i enlighet med vad som anförts. Riksdagen biföll förslaget.

En proposition om skattereduktion för vissa miljöinvesteringar är enligt den senaste (2003-01-21) propositionsförteckningen från Statsrådsberedningen aviserad till den 20 mars. Beredningen av ärendet är dock ännu ej avslutad.

Motionerna

I motion Sk352 av Alf Eriksson och Anneli Särnblad Stoors (s) begärs ett tillkännagivande om att investeringar i miljöförbättrande åtgärder inte bör påverka fastigheternas taxeringsvärde.

I motion N390 yrkande 12 av Maria Larsson m.fl. (kd) anförts att investeringar i energisparåtgärder som villaägare gör inte får leda till ökade boendekostnader i form av höjd fastighetsskatt. Så länge fastighetsskatten finns kvar måste den ges en utformning som inte håller tillbaka vällovliga investeringar. Riksdagen bör rikta ett tillkännagivande till regeringen härom.

I motion Sk353 yrkande 3 av Kerstin Lundgren (c) begärs att regeringen skyndsamt lägger fram ett förslag för riksdagen som innebär att en fastighets taxeringsvärde inte skall öka till följd av investeringar som leder till en minskad miljöbelastning för samhället.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att frågan på vilket sätt vissa miljöförbättrande åtgärder på en fastighet skall påverka beskattningen av fastigheten är föremål för överväganden inom Regeringskansliet på basis av bl.a. den överenskommelse om den ekonomiska politiken som träffats mellan regeringen, Vänsterpartiet och Miljöpartiet. En proposition i frågan har aviserats.

Något ställningstagande av utskottet i metodfrågan är således för närvarande ej aktuellt, och utskottet avstyrker därför motionerna.

Vindkraftverk och andra s.k. skräddarsydda byggnader

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om ändrade skatteregler för vindkraftverk.

Jämför reservation 8 (c).

Gällande bestämmelser

Vid fastighetstaxeringen räknas vissa maskiner (t.ex. hissar) som en del av byggnaden. Andra maskiner (t.ex. svarvar) anses i stället utgöra industritillbehör. Eftersom industritillbehör inte anses utgöra en del av byggnaden påverkar de inte heller taxeringsvärdet.

Om en byggnad skräddarsyts för en viss maskinell utrustning blir maskinen många gånger att betrakta som ett byggnadstillbehör och påverkar därmed taxeringsvärdet. RSV har i sina rekommendationer för 2000 års allmänna fastighetstaxering (RSV S 1999:24) redovisat sin syn på gränsdragningen och

konstaterar härvid att maskiner med en skräddarsydd byggnad utgör byggnadstillbehör. Till sådana byggnader räknas sinterverk, koksverk, masugnar, såghus, torkar, vatten- och värmekraftverk etc.

Vindkraftverk taxeras som elproduktionsenhet. Vid 2000 års allmänna fastighetstaxering rekommenderade RSV att vindkraftverk värderas till 6 400 kr per installerade kW. (Motsvarande siffra för kondenskraftverk är 3 200 kr.) Fastighetsskatten för elproduktionsenheter uppgår till 0,5 %.

Motionerna

I motion Sk349 yrkande 1 av Åsa Torstensson och Eskil Erlandsson (c) begärs att fastighetsskatten för vindkraftverk avvecklas. Motionärerna kritiserar nuvarande ordning som innebär att vindkraftverk vid fastighetstaxeringen skall anses som tillbehör till fastighet och därmed belastas med fastighets-skatt. Även i motion Bo288 yrkande 3 av Birgitta Carlsson (c) ifrågasätts nuvarande ordning, och motionären anser att vindkraftverken skattemässigt bör betraktas som ett inventarium och därmed inte belastas med fastighets-skatt.

Utskottets ställningstagande

Enligt vad utskottet erfarit bereds frågan om klassificeringen av vindkraftverk vid fastighetstaxeringen i Regeringskansliet, och utskottet anser att resultatet av regeringens överväganden skall avvaktas. Utskottet avstyrker därmed motionsyrkandena.

Kapitalvinstbeskattning vid avyttring av fastighet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om ändringar i beskattningen av kapitalvinster vid fysiska personers avyttring av fastigheter som innehafts under en lång tid.

Bakgrund

Gällande bestämmelser

När reavinstbeskattningsreglerna för fastigheter ändrades vid 1990 års skattereform infördes en möjlighet att fortsätta att tillämpa äldre regler fram t.o.m. utgången av år 1999. Avsikten var att övergången till en nominell beräkningsmetod inte skulle få tröskeeffekter för skattskyldiga som genom indexuppräkningsmetod kunde påräkna en låg reavinstskatt vid tillämpning av de äldre reglerna. Övergångsreglerna innehöll inte någon möjlighet till fortsatt indexuppräkningsmetod och har numera upphört att gälla.

Reglerna om beskattning av kapitalvinst vid avyttring av fastigheter innehåller en bestämmelse som tar sikte på fastighetsförvärf före år 1952 (det s.k. stickåret). För sådana fastigheter bestäms anskaffningsvärdet till 150 % av

taxeringsvärdet för 1952 om den skattskyldige inte kan visa att den verkliga anskaffningskostnaden är högre. Syftet med regeln är att förenkla vinstberäkningen eftersom det efter hand blir allt svårare att känna till och hålla reda på relevanta uppgifter. Detta gäller särskilt om fastigheten är ärvd eller om man fått den i gåva. Fram till 1999 års utgång kunde den skattskyldige alternativt använda en regel som gjorde det möjligt att bestämma ingångsvärdet till 133 % av 1970 års taxeringsvärde.

Den skattepliktiga delen av vinsten vid försäljning av privatbostadsfastigheter och privatbostadsrätter höjdes den 1 januari 2001 från hälften till två tredjedelar av kapitalvinsten. Det innebär att skatten, som en andel av vinsten, höjdes från 15 % till 20 %. Den avdragsgilla andelen av en kapitalförlust är fortfarande 50 % (prop. 2000/01:1, bet. FiU1, ytr. SkU1y).

Tidigare behandling

I 1999 års vårproposition aviserade regeringen ett förslag om att flytta det s.k. stickåret från 1952 till ett senare år. Inom Finansdepartementet upprättades en promemoria med förslag om en ny regel som tog sikte på förvärv före år 1975, och anskaffningsvärdet skulle i dessa fall utgöra 133 % av 1975 års taxeringsvärde om inte det verkliga anskaffningsvärdet var högre. Hösten 1999 anförde regeringen att förslaget om ett nytt stickår fått ett blandat mottagande av remissinstanserna och gjorde bedömningen att förslaget inte borde genomföras. Skattebortfallet skulle bli alltför stort (prop. 1999/2000:1). Skatteutskottet anförde i sitt yttrande till finansutskottet över skattefrågorna i budgetpropositionen för år 2000 att de äldre indexanknutna reglerna för reavinstbeskattning av fastigheter borde få löpa ut med utgången av år 1999 eftersom en fortsatt parallell tillämpning av nya och äldre regler efter den långa övergångsperiod som beslutades vid 1990 års skattereform annars kunde resultera i en permanentning av en situation med två parallella regelkomplex. Utskottet – liksom finansutskottet – delade också regeringens bedömning när det gällde nytt stickår (1999/2000:SkU1y, bet. 1999/2000:FiU1).

I betänkandena 1999/2000:SkU17 och 2001/02:SkU16 vidhöll utskottet denna inställning och var inte berett att tillstyrka en återgång till äldre regler i denna del.

Motionen

I motion Sk248 av Birgitta Carlsson och Annika Carlsson (c) begärs ett tillkännagivande om att innehavare av småhus som ägts sedan 1968 och dessförinnan bör få använda 1981 års taxeringsvärde som ingångsvärde vid beräkning av reavinst i samband med försäljning av fastigheten. Vidare anser motionärerna att kapitalvinsten bör beskattas med 15 %.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anförde hösten 1999 i sitt yttrande till finansutskottet över skattefrågorna i budgetpropositionen att de äldre indexanknutna reglerna för reavinstbeskattning av fastigheter borde få löpa ut vid utgången av år 1999, eftersom

en fortsatt parallell tillämpning av nya och äldre regler efter den långa övergångsperiod som beslutades vid 1990 års skattereform annars skulle kunna resultera i en permanentning av en situation med två parallella regelkomplex. Vid samma tillfälle instämde utskottet i regeringens bedömning att det s.k. stickåret, som tar sikte på fastighetsförvärv före 1952, av statsfinansiella skäl inte skulle flyttas fram till ett senare år. Detta blev också riksdagens beslut. Därefter har riksdagen beslutat att den skattepliktiga delen av vinsten vid försäljning av en privatbostadsfastighet fr.o.m den 1 januari 2001 skall vara två tredjedelar av kapitalvinsten. Den avdragsgilla andelen av kapitalförlust är dock fortfarande 50 %.

Vid behandlingen av en liknande motion förra våren ansåg utskottet att det då inte förelåg skäl att ändra på utformningen av beskattningen av kapitalvinster vid fysiska personers avyttringar av fastigheter. Utskottet har inte ändrat uppfattning och avstyrker därför nu aktuell motion.

Ombildning av allmännyttiga bostadsstiftelser

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår förslagen om retroaktiv lagändring eller uttalande från riksdagen i fråga om den skattemässiga behandlingen av ombildning av bostadsstiftelser till aktiebolag.
Jämför särskilt yttrande 2 (m).

Motionerna

I motion Sk364 av Lennart Hedquist m.fl. (m, fp, kd, v, c, mp) begärs att riksdagen beslutar om en retroaktiv lagändring eller ett uttalande som innebär att skattekonsekvenser inte skall uppstå med anledning av att en allmännyttig bostadsstiftelse ombildats till aktiebolag. Motionen tar sikte på ett fall där skattemyndigheten vid beräkningen av kapitalvinst vid avyttring av ett bostadsaktiebolags fastigheter räknat året då ombildningen skedde som anskaffningsår och inte året då fastigheterna uppfördes av den dåvarande stiftelsen.

I motion Sk412 av Agneta Gille (s) begärs ett tillkännagivande om att skattekonsekvenser inte skall uppstå vid ombildning av allmännyttig bostadsstiftelse till aktiebolag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att frågan om åtgärder för att underlätta en övergång från kommunal bostadsstiftelse till kommunalt bostadsaktiebolag tidigare behandlats av bostadsutskottet i betänkande 1992/93:BoU19 (s. 9). Bostadsutskottet ansåg att hinder som motverkar en i många fall nödvändig rationell ekonomisk omstrukturering av dessa företag måste undanröjas. På förslag av bostadsutskottet riktade därför riksdagen ett tillkännagivande till regeringen om att de kommunala bostadsföretag som ändrade sin juridiska form från

stiftelse till aktiebolag borde erhålla befrielse från stämpelskatt. Regeringen har därefter beslutat om befrielse från stämpelskatt vid dessa ombildningar, och dessa beslut har varit vägledande för Kammarkollegiets beslut i samma fråga.

Den i motionerna väckta frågan om beräkningen av kapitalvinst vid avyttring av ett bostadsaktiebolags fastigheter, då bostadsaktiebolaget tidigare varit allmännyttig bostadsstiftelse, och vilket år som skall räknas som anskaffningsår är nu föremål för behandling i skattedomstol, varför något ställningstagande i enlighet med motionerna inte kan ske. Utskottet vill härvid erinra om att riksdagen, enligt bestämmelser i grundlagen, inte får bestämma hur domstol skall döma i det enskilda fallet eller hur domstol i övrigt skall tillämpa rättsregel i särskilt fall. Utskottet avstyrker därför motionerna.

Arvs- och gåvoskatt

Utskottets förslag i korthet

Med hänvisning till pågående utredningsarbete avslår riksdagen motionsyrkanden om ändring av arvsskattelagens bestämmelser när det gäller ärvda fastigheter och aktier.

Jämför reservationerna 9 (m) och 10 (fp). Jämför särskilt yttrande 3 (kd, c).

Gällande bestämmelser

Arvsskatt tas ut på de tillgångar som arvingar, testamentstagare eller förmanstagare får från en avliden och beräknas schematiskt på mottagarnas arvslotter. Det finns tre olika arvsklasser med var sin progressiv skatteskala, beroende på mottagarnas släktskap med den avlidne. Skatten beräknas genom att ett grundavdrag först får göras från den skattskyldiges arvslott. Därefter beräknas skatten på lotterna.

Till klass 1 hör efterlevande make/maka, registrerad partner eller sambo, barn, barnbarn och andra avkomlingar, make/maka, registrerad partner eller sambo till barn, efterlevande make/maka eller sambo till avlidet barn. Grundavdraget för efterlevande make/maka, registrerad partner eller sambo är 280 000 kr. För annan mottagare i klass 1 är avdraget 70 000 kr.

Arvsskatten i klass 1 är 10 % inom skiktet upp till 300 000 kr. Inom skiktet 300 000–600 000 kr är skatten 30 000 kr + 20 % och inom skiktet 600 000 kr och däröver 90 000 kr + 30 %.

Gåvoskatten är att anse som ett komplement till arvsskatten. De materiella beskattningsreglerna är i huvudsak gemensamma för arv och gåvor. Grundavdraget vid gåvobeskattningen är 10 000 kr.

Enligt 21 och 43 §§ lagen (1941:416) om arvs- och gåvoskatt (AGL) skall värdering av egendom vid arvs- och gåvobeskattning ske med hänsyn till förhållandena vid tiden för skattskyldighetens inträde, dvs. vid arvsbeskatt-

ningen dödsfallet och vid gåvobeskattningen som huvudregel gåvans fullbordande.

Värderingen av den avlidnes egendom skall ske enligt de värderingsregler som finns i AGL. Fast egendom skall värderas till taxeringsvärdet året före dödsfallet. Aktier på fondbörsens A-lista, aktier som noteras på utländsk börs, andelar i värdepappersfonder och andra värdepapper som omsätts marknadsmissigt skall tas upp till 75 % av värdet på dödsdagen.

Enligt 27 § AGL finns en dispensmöjlighet vid värdenedgång som skett efter dödsfallet. Beträffande fast egendom, börsnoterad aktie, obligation eller därmed jämförlig värdehandling kan värdenedgång som skett efter skattskyldighetens inträde beaktas. Regeringen får på ansökan medge att skatt får tas ut på ett lägre värde. Värdenedgången måste dock vara minst en fjärdedel av egendomens värde och skatten beräknas till minst 3 000 kr. Vidare fordras att utgivandet av skatt beräknad enligt huvudregeln skulle vara oskäligt betungande. Ansökan skall för att kunna tas upp till prövning ges in till regeringen innan beslut om skattens fastställande meddelats. Vidare kan regeringen enligt 58 a § AGL när synnerliga skäl föreligger besluta om befrielse från eller nedsättning av skatt.

Motionerna

I motion Sk382 yrkande 13 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) anförs att den kraftiga värdenedgången på börsen och de höjda taxeringsvärdena på fastigheter visar på nödvändigheten av att överväga ändrade regler för beräkning av arvsskatt. Motionärerna begär ett tillkännagivande om att arvsskattelagens bestämmelser ändras så att beräkningen av värdet av dödsboets tillgångar i form av ärvda aktier kan ske vid den tidpunkt då arvingen faktiskt kan ta arvet i besittning. Beträffande ärvda bostadsfastigheter bör fribeloppet höjas, och den efterlevande maken/makan bör kunna skjuta upp betalningen av skatten till dess fastigheten realiserats.

I motion Sk239 yrkande 2 av Kenneth Lantz och Sven Brus (kd) begärs en översyn av arvsskattelagens bestämmelser med sikte på att efterlevande make/maka skall kunna bo kvar i den bostadsfastighet som varit makarnas gemensamma hem.

I motion Sk353 yrkande 4 av Kerstin Lundgren (c) begärs att regeringen skyndsamt lägger fram ett förslag som innebär att inbetalning av arvsskatten får skjutas upp till dess att den ärvda villan säljs eller efterlevande make avlidit.

Utskottets ställningstagande

Egendomsskattekommittén har i uppdrag att se över och utvärdera reglerna om arvs- och gåvoskatt. Kommittén har nyligen, i delbetänkande SOU 2003:3, föreslagit att arvsskatten avskaffas i fråga om vad make eller sambo erhåller i arv eller testamente från avliden make eller sambo. Ändringen föreslås gälla för dödsfall efter den sista juni 2003.

I kommitténs uppdrag ingår även att se över reglerna om värdering av aktier vid arvsbeskattningen. Kommittén skall analysera om det även i fortsättningen skall vara värdet på dödsdagen som bör gälla eller om det är möjligt att värdera aktierna vid någon annan tidpunkt. Förslagen får inte leda till kringgåendemöjligheter vid arvsbeskattningen och skall vara anpassade till vad kommittén föreslagit om beskattningen av arv mellan makar. Kommittén skall avsluta sitt uppdrag senast vid utgången av 2003.

Mot bakgrund av det anförda anser utskottet inte att det finns anledning för riksdagen att rikta något tillkännagivande till regeringen med anledning av vad som framförs i motionerna, utan att resultatet av utredningens arbete och regeringens överväganden skall avvaktas. Utskottet avstyrker därför motionsyrkandena.

Förmögenhetsskatt

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att slopa eller successivt avskaffa förmögenhetsskatten samt yrkandet om ändrade regler avseende förmögenhetsskatten på boende. Riksdagen avslår även yrkanden om att sambeskattnings av förmögenhet skall avskaffas. Jämför reservation 11 (m, fp, kd, c).

Gällande bestämmelser

För fysisk person, dödsbo och familjestiftelse är skattesatsen 1,5 %. För annan juridisk person är skattesatsen 1,5 promille.

Skatt påförs på den del av förmögenheten som överstiger ett fribelopp. Från och med 2003 års inkomsttaxering är fribeloppet, dvs. gränsen för uttag av förmögenhetsskatt, 1 500 000 kr för ensamstående, dödsbo och familjestiftelse och 2 000 000 kr för sambeskattade par. För annan juridisk person än dödsbo och familjestiftelse är fribeloppet 25 000 kr.

Sambeskattnings sker av makar som levt tillsammans under beskattningsåret, sambor som tidigare varit gifta med varandra eller som har eller har haft barn tillsammans samt föräldrar och deras hemmavarande barn under 18 år.

Privatbostadsfastighet i Sverige skall vid förmögenhetsbeskattningen tas upp till taxeringsvärdet. För tomträtt betalas s.k. tomträttsavgäld, och endast den del av taxeringsvärdet som avser byggnaden är en skattepliktig tillgång. För boende i bostadsrätter är den andel som ägs av den boende en skattepliktig tillgång. Andelen tas upp till ett värde som motsvarar bostadsrättsinnehavarens andel i föreningens eller bolagets förmögenhet.

Genom den senaste höjningen av fribeloppen beräknas antalet skattskyldiga till förmögenhetsskatt minska med drygt 42 % från 520 000 till 300 000 och antalet småhusägare som betalar förmögenhetsskatt beräknas minska från 280 000 till 160 000.

Arbetande kapital i företag är fritt från förmögenhetsskatt, och befrielsen gäller i princip också arbetande kapital som innehas via aktier. Aktier på börsens A-lista betraktas dock i flertalet fall som en kapitalplacering och värderas då till 80 % av marknadsvärdet.

Utredningar

Skattebasutredningen har i sitt betänkande SOU 2002:47 föreslagit att basen för förmögenhetsskatten breddas till samtliga viktiga förmögenhetstillgångar och att skattesatsen sänks kraftigt. Om detta skulle anses stöta på alltför svåra problem föreslås att förmögenhetsskatten helt slopas. Betänkandet är nu föremål för sedvanlig remissbehandling.

Egendomsskattekommittén skall enligt sina direktiv (dir. 2002:87) göra en generell översyn av bestämmelserna om förmögenhetsskatt. Utgångspunkten skall vara att olika tillgångar så långt som möjligt skall behandlas likformigt i fråga om skatteplikt och värdering. I uppdraget ingår också att analysera för- och nackdelar med sambeskattningen och ta ställning till om systemet bör behållas. Analysen skall även omfatta sambeskattning av föräldrar och barn. Kommittén skall också pröva åtgärder för att begränsa antalet småhusägare som på grund av stigande taxeringsvärden kan bli skyldiga att betala förmögenhetsskatt.

Kommittén skall avsluta sitt uppdrag senast vid utgången av 2003.

Motionerna

Yrkanden om att förmögenhetsskatten successivt skall avskaffas framställs i tre motioner.

I motion Bo290 yrkande 16 delvis av Lars Leijonborg m.fl. framhåller motionärerna att kombinationen höjd fastighetsskatt och förmögenhetsskatt blivit en tung börda för många människor och att förmögenhetsskatten bl.a. av det skälet bör avskaffas. På kort sikt anser motionärerna att fribeloppen bör höjas och sambeskattningen slopas.

Motionärerna bakom motion Sk417 yrkande 2 av Lennart Hedquist m.fl. (m) anser att förmögenhetsskatten är en extraskatt på kapital som motverkar den nödvändiga kapitalbildningen. Ett mångfasetterat näringsliv under omstrukturering behöver riskkapital. Vidare anføres att kombinationen fastighetsskatt och förmögenhetsskatt gör att många småhusägare kan tvingas lämna sina hem.

Per Landgren m.fl. (kd) förordar i motion Sk383 att förmögenhetsskatten avvecklas med 0,5 procentenheter per år så att den blir 1,0 % år 2004 och 0,5 % år 2005 (yrkande 4). Enligt motionärerna kan förmögenhetsskatten inte längre motiveras av fördelningspolitiska skäl. Tvärtom har den lett till fördelningspolitiskt orimliga effekter, t.ex. för många småhusägare medan huvudägare i aktiebolag befriats från förmögenhetsskatt på sitt aktieinnehav. Förmögenhetsskatten innebär också att investeringar som kan vara både privatekonomiskt och samhällsekonomiskt lönsamma inte kommer till stånd. Detta gäller särskilt vid hög inflationstakt.

I en motion framställs ett yrkande om att omedelbart slopa förmögenhetsbeskattningen. Henrik Westman (m) begär i motion Sk247 ett tillkännagivande till regeringen härom (yrkande 2).

I en annan motion, Sk353 av Kerstin Lundgren (c), begärs att regeringen skyndsamt lägger fram ett förslag om att slopa förmögenhetsskatten på boende (yrkande 2).

I fyra motioner begärs tillkännagivanden om att sambeskattningen av förmögenhet skall avskaffas. Motionärerna anför att gifta par och sambor med barn bör betala samma förmögenhetsskatt som sambor utan barn, så länge denna skatt finns kvar. Sambeskattningen är den sista kvarlevan i skattesystemet av en föråldrad kvinnoösyn. Reglerna innebär också att en samlevnadsform gynnas framför en annan, vilket uppmuntrar till särboende och motverkar att människor ingår äktenskap. Yrkanden med denna inriktning framställs i motionerna A241 yrkande 19 av Lars Leijonborg m.fl. (fp), Sk201 av Inger René och Cristina Husmark Pehrsson (m), Sk338 av Mikael Oscarsson (kd) och So453 yrkande 2 av Mikael Oscarsson (kd).

Utskottets ställningstagande

Motionsyrkanden om att slopa eller successivt avveckla förmögenhetsskatten har avslagits av riksdagen vid ett flertal tillfällen, senast vid riksdagens behandling av utgiftsramar och beräkning av statsinkomsterna för år 2003 (bet. 2002/03:FiU1). Frågan om förmögenhetsskattens framtida utformning – och om den över huvud taget skall vara kvar – bör ses i ett större finanspolitiskt och fördelningspolitiskt sammanhang. Enligt vad utskottet har erfårit planeras inom Regeringskansliet ett analysarbete som berör denna fråga, bl.a. mot bakgrund av det utredningsförslag som lagts fram av Skattebasutredningen i betänkandet SOU 2002:47 samt de förslag som Egendomsskattekommitténs arbete kan komma att resultera i. Mot denna bakgrund är det enligt utskottets uppfattning ännu för tidigt att ta ställning till de nu aktualiserade frågorna om uttag av förmögenhetsskatt. Utskottet avstyrker därför motionsyrkandena om att förmögenhetsskatten skall slopas eller avvecklas successivt liksom även yrkandet om att slopa förmögenhetsskatten på boende. Utskottet är heller inte berett att tillstyrka förslagen om slopad sambeskattning.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Fastighetsbeskattningens inriktning (punkt 1) – m

av Lennart Hedquist (m), Anne-Marie Pålsson (m) och Ulf Sjösten (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i reservationen anförs om fastighetsbeskattningens framtida inriktning. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2002/03:Bo238 yrkande 7 och 2002/03:A316 yrkande 7, bifaller delvis motionerna 2002/03:Sk209, 2002/03:Sk247 yrkande 1, 2002/03:Sk281, 2002/03:N305 yrkande 5, 2002/03:N397 yrkande 3, 2002/03:Bo235 yrkande 3 och 2002/03:Bo290 yrkandena 15 och 16 i denna del samt avslår motionerna 2002/03: Fi284 yrkande 4, 2002/03:Fi286 yrkande 10, 2002/03:Sk239 yrkande 1, 2002/03:Sk341 yrkandena 3–5, 2002/03:Sk353 yrkande 1, 2002/03:Sk375, 2002/03:Sk405, 2002/03:Sk410, 2002/03:Sk415, 2002/03:Bo236 yrkande 4, 2002/03:Bo267 yrkandena 8 och 34 samt 2002/03:Bo291 yrkande 8.

Ställningstagande

Fastighetsskatten är i dag en skatt på en fiktiv avkastning på husets taxeringsvärde utan någon koppling till en verklig inkomst. Skatten tas således ut utan hänsyn till bärkraft, och den har fått allvarliga konsekvenser för många boende, inte minst för dem som tvingats flytta från hus och hem. Fastighetsskatten blir också en specials katt på tillväxtregionerna och andra attraktiva områden där marknadsvärdena och därmed taxeringsvärdena stigit kraftigt. Vi anser att det är helt nödvändigt att en avveckling av fastighetsskatten nu inleds. Som ett första steg mot ett avskaffande av skatten anser vi att taxeringsvärdena skall återgå till den lägre nivå de hade år 2000. Skattesatsen på småhus skall sänkas till 0,9 % och sedan med 0,1 procentenhet per år. Även andra åtgärder måste vidtas för att lindra bördan av fastighetsskatten. En sådan åtgärd som bör genomföras – för att minska de regionala skillnaderna – är att ändra underlaget för fastighetsskatten så att det utgörs av byggnadsvärdet och endast halva markvärdet. Genom att på detta sätt reducera markvärdet vid beräkningen av skattens storlek löser man till betydande del också de problem som i dag finns i attraktiva fritidsområden.

Med våra förslag behövs inte någon särskild begränsningsregel för fastighetsskatten och inte heller någon dämpningsregel. Den s.k. begränsningsre-

geln är enligt vår mening ingenting annat än ett ytterligare bevis för att fastighetsskatten är felaktig. Den har heller inte gjort systemet bättre. I stället har komplexiteten i ett redan komplicerat skattesystem ökat och nya marginaleffekter uppkommit. Begränsningsregeln innebär också att en ny form av sambeskattnings införs, eftersom det inte bara är fastighetsägarens inkomster som skall vara avgörande för om rätt till skattereduktion skall föreligga utan också övriga hushållsmedlemmars inkomster och förmögenheter.

Vi föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad vi nu framfört.

2. Fastighetsbeskattningens inriktning (punkt 1) – fp

av Anna Grönlund (fp) och Gunnar André (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i reservationen anförs om fastighetsbeskattningens framtida inriktning. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2002/03:Bo290 yrkande 15 och 16 i denna del och 2002/03:N397 yrkande 3, bifaller delvis motionerna 2002/03:Sk209, 2002/03:Sk247 yrkande 1, 2002/03:Sk281, 2002/03:N305 yrkande 5, 2002/03:A316 yrkande 7, 2002/03:Bo235 yrkande 3 och 2002/03:Bo238 yrkande 7 samt avslår motionerna 2002/03:Fi284 yrkande 4, 2002/03:Fi286 yrkande 10, 2002/03:Sk239 yrkande 1, 2002/03:Sk341 yrkandena 3–5, 2002/03:Sk353 yrkande 1, 2002/03:Sk375, 2002/03:Sk405, 2002/03:Sk410, 2002/03:Sk415, 2002/03:Bo236 yrkande 4, 2002/03:Bo267 yrkandena 8 och 34 samt 2002/03:Bo291 yrkande 8.

Ställningstagande

För många människor är det huvudsakliga sparandet lagt i boendet. Fastighetsskatt i kombination med i många fall ökat förmögenhetsskatteuttag har inneburit att boendet blivit orimligt högt beskattat och att många människor därmed försatts i en mycket svår ekonomisk situation.

Vi anser att dagens beskattningsform är oacceptabel. Huvudprincipen i all beskattning måste vara skatt efter bärkraft. Systemet för fastighetsbeskattningen måste därför grundligt reformeras med sikte på att fastighetsskatten på sikt avvecklas. Bland annat måste hela systemet för fastighetstaxeringen reformeras och likformighet mellan olika boendeformer upprättas. Som en första åtgärd bör taxeringsvärdena återgå till 1997 års nivå. Därefter bör skattesatsen successivt sänkas i den takt som samhällsekonomin och andra överväganden kan medge och i former som så långt som möjligt likställer olika boendeformer.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

3. Fastighetsbeskattningens inriktning (punkt 1) – kd

av Lars Gustafsson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i reservationen anförs om fastighetsbeskattningens framtida inriktning. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2002/03:Fi284 yrkande 4 och 2002/03:Bo291 yrkande 8, bifaller delvis motion 2002/03:Sk239 yrkande 1 samt avslår motionerna 2002/03:Fi286 yrkande 10, 2002/03:Sk209, 2002/03:Sk247 yrkande 1, 2002/03:Sk281, 2002/03:Sk341 yrkandena 3–5, 2002/03:Sk353 yrkande 1, 2002/03:Sk375, 2002/03:Sk405, 2002/03:Sk410, 2002/03:Sk415, 2002/03:N305 yrkande 5, 2002/03:N397 yrkande 3, 2002/03:A316 yrkande 7, 2002/03:Bo235 yrkande 3, 2002/03:Bo236 yrkande 4, 2002/03:Bo238 yrkande 7, 2002/03:Bo267 yrkandena 8 och 34 samt 2002/03:Bo290 yrkandena 15 och 16 i denna del.

Ställningstagande

Skatt efter bärkraft är den princip som bör gälla. Fastighetsskatten strider mot denna princip eftersom den drabbar alla boende oavsett inkomst och betalningsförmåga. Den är en skatt på en inkomst som inte finns. Skatten hotar i vissa fall äganderätten liksom den enskildes trygghet vad gäller besittningen av det egna hemmet. Fastighetsskatten ökar också den sociala segregeringen och motverkar möjligheterna för ett permanent boende i många områden som är attraktiva för de fritidsboende.

Enligt min mening krävs en grundlig reformering av fastighetsskattesystemet med sikte på en utfasning av den statliga fastighetsskatten. Som ett första steg bör taxeringsvärdena återgå till de värden som gällde före höjningarna från år 2000. Genom en sådan åtgärd skulle de vidhängande problemen som uppstår vid förmögenhetsbeskattningen och arvs- och gåvobeskattningen försvinna. Vår alternativa långsiktiga lösning bygger på att systemet med en statlig fastighetsskatt avvecklas. I stället bör kommunerna ges möjlighet att ta ut en fast avgift per småhus, per bostadslägenhet samt per kvadratmeter lokalyta för kommersiella lokaler och industrienheter. Avgiften skall tas ut i relation till kommunal service kopplad till fastigheten och inte på basis av marknadsvärde. Den årliga fastighetsavgiften bör maximalt uppgå till 2 600 kr för småhus och till 800 kr för bostadslägenheter. Genom en sådan avgift som inte baseras på marknadsvärdet avvärs hoten om framtida chockhöjningar. Förutsebarheten ökar och husägaren får en trygghet och kontroll över sin ekonomi. Ett annat starkt motiv för en kommunal fastighetsavgift är det incitament kommunerna skulle få för utveckling av infrastrukturen, ett offensivt bostadsbyggande och en bra näringspolitik. En ytterligare aspekt är att kommunerna genom en kommunal avgift får intäkter från fritidsbebyggelse som i vissa kommuner är omfattande, men som inte genererar några kommunala intäkter i dagens system.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Jag tillstyrker således motionerna Fi284 yrkande 4 och Bo291 yrkande 8.

4. Fastighetsbeskattningens inriktning (punkt 1) – c

av Roger Karlsson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i reservationen anförs om fastighetsbeskattningens framtida inriktning. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2002/03:Fi286 yrkande 10, 2002/03:Sk375 och 2002/03:Bo267 yrkandena 8 och 34, bifaller delvis motionerna 2002/03:Sk341 yrkandena 3–5 och 2002/03:Sk353 yrkande 1 samt avslår motionerna 2002/03:Fi284 yrkande 4, 2002/03:Sk209, 2002/03:Sk239 yrkande 1, 2002/03:Sk247 yrkande 1, 2002/03:Sk281, 2002/03:Sk405, 2002/03:Sk410, 2002/03:Sk415, 2002/03:N305 yrkande 5, 2002/03:N397 yrkande 3, 2002/03:A316 yrkande 7, 2002/03:Bo235 yrkande 3, 2002/03:Bo236 yrkande 4, 2002/03:Bo238 yrkande 7, 2002/03:Bo290 yrkandena 15 och 16 i denna del samt 2002/03:Bo291 yrkande 8.

Ställningstagande

Skatten på boendet måste sänkas. Utgångspunkten för Centerpartiets förslag är att människor skall få lägre boendekostnader och att det skapas neutralitet mellan olika boendeformer. Grundproblemet vid fastighetstaxeringen är att några få höga huspriser bidrar till att taxeringsvärdena för närliggande fastigheter pressas upp. Fastighetstaxeringsförfarandet måste reformeras med sikte på att få till stånd mer rättvisa taxeringsvärden och rimligare skatteuttag på bostäder. Vårt förslag i denna del innebär att antalet värdeområden minskas från dagens 7 300 till ca 2 000 geografiskt sammanhängande områden, att taxeringsvärdena knyts till aktuella marknadsvärden och att marknadsvärdena bestäms med hänsyn till medianvärdet av referensförvärven inom ett värdeområde. Köpeskillingar i den undre och övre kvartilen räknas bort, vilket är lätt att administrera via datakörningar. Med denna metod kommer varken mycket höga eller mycket låga köpeskillingar att påverka omräkningen av taxeringsvärdet för övriga fastigheter i värdeområdet. Eftersom låga köpeskillingar räknas bort med dagens system innebär vår metod generellt lägre taxeringsvärden. För att inte tillfälliga och kraftiga prisförändringar på bostadsmarknaden som helhet skall slå igenom på taxeringsvärdena bör basen för de förenklade fastighetstaxeringarna vara ett medianvärde av de förvärv som skett under den föregående treårsperioden.

I likhet med vad som anförts i motion Sk341 anser jag att de metoder Riksskatteverket tillämpar för att fastställa värdet för en normaltomt leder till orimligt höga taxeringsvärden som saknar verklighetsanknytning. Därför

anser jag att en takregel bör införas för att inte tomtvärdet och därmed taxeringsvärdet blir orimligt högt.

Förutom ett förändrat taxeringsförfarande anser Centerpartiet att fastighetsskatten för småhus bör slopas och ersättas med en schablonintäkt som beskattas som inkomst av kapital. Fastighetsskatten på hyreshus bör slopas stegvis i den takt som statens finanser tillåter.

Med vårt förslag kommer uttaget av fastighetsskatt att bli både lägre och rimligare än vad som nu är fallet, och någon särskild begränsningsregel för fastighetsskatten behövs inte.

Härutöver anser jag att lokala taxeringsnämnder bör införas för att garantera lokalkännedom när skattemyndigheten skall pröva inkomna besvär i samband med fastighetstaxeringarna.

Jag föreslår att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad jag nu anfört.

5. Attraktiva områden (punkt 2) – c

av Roger Karlsson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i reservationen anförs om att vid taxeringen skilja på permanentboende och fritidsboende. Därmed bifaller riksdagen motion 2002/03:Sk341 yrkandena 1 och 2, bifaller delvis motion 2002/03:Fi286 yrkande 12 och avslår motion 2002/03:Sk341 yrkande 6.

Ställningstagande

Jag anser att det är uppenbart att dagens fastighetsbeskattning ger helt orimliga konsekvenser för dem som är permanentboende i attraktiva fritidsområden. De priser som de fritidsboende är villiga att betala medför att taxeringsvärdena för de bofastas fastigheter stiger och att den fastighetsskatt som utgår ligger på nivåer som många inte har någon som helst möjlighet att klara. Ett skattesystem som leder till att människor får flytta från sina hem till följd av en orimlig skattebörda kan inte accepteras.

Eftersom fastighetsbeskattningen i dag ligger på en för hög nivå finns det möjlighet att uppnå lättnader genom en successiv sänkning av skatteuttaget till en mer rimlig nivå. Utöver denna generella förändring fordras ytterligare åtgärder. Exempel på sådana åtgärder är att ta bort klassindelningen närhet till strand för permanentboende. Ett annat exempel är att man vid taxeringen skiljer på permanentboende och fritidsboende i de fall en stor andel av fastigheterna inom ett värdeområde är fritidsfastigheter. Genom att på detta sätt förändra underlaget för beskattningen kommer de högt uppressade priserna på fritidsfastigheter inte att slå igenom för de fastboende, och det blir möjligt för människor att bo kvar i sina hem.

Vad jag nu föreslår innebär att den s.k. begränsningsregeln för fastighets-skatten inte behövs. Denna regel har skapat nya marginaeffekter för låg- och medelinkomsttagare, dvs. för dem som skall omfattas av systemet, samt inneburit att skattesystemet blivit väsentligt krångligare.

Jag föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad jag framfört.

6. Äkta och oäkta bostadsföretag, m.m. (punkt 3) – m, kd

av Lennart Hedquist (m), Anne-Marie Pålsson (m), Ulf Sjösten (m) och Lars Gustafsson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i reservationen anføres om behovet av ändrade skatteregler för s.k. oäkta bostadsföretag och slopandet av schablonintäktsbeskattningen av privatbostadsföretag. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna 2002/03:Fi287 yrkande 20, 2002/03:Sk331, 2002/03:Bo238 yrkandena 9–11 och 2002/03: Bo291 yrkande 18 samt avslår motion 2002/03:Sk296.

Ställningstagande

Enligt vår mening är det orimligt att ha ett system där ett bostadsföretag riskerar att kastas ut och in i olika regelsystem enbart på grund av ändrade taxeringsvärden. Vi anser att dagens system för gränsdragning mellan s.k. äkta och oäkta bostadsföretag, dvs. taxeringsvärdemetoden, måste ändras. Regeringen bör skyndsamt återkomma till riksdagen med förslag som undanröjer de nuvarande gränsdragningsproblemen och som kan ge ökad stabilitet och förutsebarhet för de boende. I anslutning härtill bör regeringen även redovisa ett förslag som innebär att den som bor i ett oäkta bostadsföretag på samma sätt som den som bor i ett privatbostadsföretag (s.k. äkta bostadsföretag) kan medges uppskov med beskattning av kapitalvinsten vid bostadsbyte.

Vidare anser vi att den dubbla beskattningen av privatbostadsföretag som kombinationen av fastighetsskatt och schablonbeskattning utgör, bör upphöra. Den dubbla beskattningen har blivit alltmer kännbar genom taxeringsvärdehöjningarna och slår särskilt hårt mot skuldfria bostadsrättsföreningar och föreningar med låg skuldsättning. Schablonintäktsbeskattningen bör därför avskaffas med förtur.

Riksdagen bör med anledning av motionerna Fi287 yrkande 20, Bo238 yrkandena 9–11, Bo291 yrkande 18 och Sk331 rikta ett tillkännagivande till regeringen om vad vi nu anfört.

7. Energisparåtgärder (punkt 7) – kd, c

av Lars Gustafsson (kd) och Roger Karlsson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i reservationen anförs om miljövänliga fastighetsinstallationer. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2002/03:Sk352 och 2002/03:N390 yrkande 12 samt bifaller delvis motion 2002/03:Sk353 yrkande 3.

Ställningstagande

Förutom de principiella invändningar som enligt vår mening kan resas mot fastighetsskatten som sådan innehåller beskattningen enskilda moment som också de kan starkt ifrågasättas. En sådan brist är de orimliga effekter på fastighetsskatten som energibesparande och andra energihushållningsåtgärder kan ge upphov till.

Den som i dag investerar i anläggningar som sparar energi eller som på annat sätt bidrar till att hushålla med våra resurser får med automatik ett höjt taxeringsvärde och därmed också höjd fastighetsskatt. Den som genomför åtgärder som ur ett långsiktigt hushållningsperspektiv är önskvärda kommer därmed att straffas för detta. Det är naturligtvis inte rimligt. Även skattesystemet måste självfallet medverka till – och inte motverka – att energibesparande eller i övrigt miljöförbättrande åtgärder kommer till stånd. I enlighet med vad som anförs i motionerna bör därför reglerna för fastighetsbeskattningen ändras så att miljöförbättrande åtgärder av olika slag inte motverkas i skattehänseende. Fastighetsbeskattningen måste i stället utformas så att sådana åtgärder gynnas eller åtminstone så att skatteeffekten är neutral.

Vi föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad vi nu framfört. Därmed tillstyrker vi motionerna under detta avsnitt.

8. Vindkraftverk och andra s.k. skräddarsydda byggnader (punkt 8) – c

av Roger Karlsson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i reservationen anförs om att avskaffa fastighetsskatten på vindkraftverk. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2002/03:Sk349 yrkande 1 och 2002/03:Bo288 yrkande 3.

Ställningstagande

I omställningen av energisystemet mot ett mer miljömässigt och långsiktigt hållbart samhälle är vindkraftverken en viktig komponent. Vid fastighetstaxeringen klassas vindkraftverken som en elproduktionsenhet/byggnadstillbehör

och beläggs därmed med fastighetsskatt. I likhet med vad som anförs i motionerna Sk349 och Bo288 anser jag att vindkraftverk inte skall åsättas något taxeringsvärde utan betraktas som maskiner, och därmed inte heller omfattas av fastighetsskatt. Riksdagen bör rikta ett tillkännagivande till regeringen härom.

9. Arvs- och gåvoskatt (punkt 11) – m

av Lennart Hedquist (m), Anne-Marie Pålsson (m) och Ulf Sjösten (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i reservationen anförs om att successivt slopa arvs- och gåvoskatten. Därmed bifaller riksdagen delvis motion 2002/03:Sk382 yrkande 13 samt avslår motionerna 2002/03:Sk239 yrkande 2 och 2002/03:Sk353 yrkande 4.

Ställningstagande

För den förutseende medborgaren finns det olika mer eller mindre komplicerade sätt att planera arvskiftet så att skatten minimeras. Men ett skattesystem som ger de i skattelagarna bevandrade eller de som kan köpa kunskap om skattesystemet en sådan fördel i förhållande till vad vanliga medborgare kan uppnå är enligt vår uppfattning inte acceptabelt.

Arvsskattens negativa effekter har på senare tid fått ökad aktualitet inte minst genom värdenedgången på börsen och de på många håll höjda taxeringsvärdena på fastigheter. Arvs- och gåvoskatten försvårar också generationsskiftet i familjeföretag och kan innebära att ingen av arvingarna kan driva företaget vidare. I Sverige har vi på arv och gåva mycket låga skattefria belopp samt höga skattesatser jämfört med flertalet andra länder inom OECD och EU. I kombination med övriga kapitalinkomstskatter är arvs- och gåvoskatten en viktig orsak till kapitalflykten från Sverige. Det kapital som beskattas efter ett dödsfall har tidigare beskattats både två och tre gånger. Det kan ha varit fråga om inkomstskatt, avkastningsskatt, förmögenhetsskatt, fastighetsskatt och kapitalvinstskatt.

Vi anser att arvsskatten är orättfärdig och konfiskatorisk och att den därför bör avskaffas, i ett första steg för makar och barn och på sikt för alla.

I avvaktan på att arvsskatten helt avvecklas är det nödvändigt att åtgärder vidtas för att undvika de orimliga effekter som uppstår i situationer med vikande ekonomi. Det bör därför som anförs i motion Sk382 övervägas att införa en alternativ värdetidpunkt för aktier som sjunkit i värde efter dödsfallet. De på många håll kraftigt höjda taxeringsvärdena visar också på behovet av snabbt ändrade regler när det gäller arvsskatt på fastigheter.

Mot bakgrund av det anförda anser vi att det är nödvändigt att Egendoms-skattekommittén (Fi 2002:06) inte endast ser över arvs- och gåvobeskattnings-

en vad gäller fastigheter och värdering av aktier utan också ser över en lösning som innebär att arvs- och gåvoskatten helt slopas.

Vad som ovan anförts bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

10. Arvs- och gåvoskatt (punkt 11) – fp

av Anna Grönlund (fp) och Gunnar Andréén (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i reservationen anförts om ändrade regler för arvsskatten. Därmed bifaller riksdagen motion 2002/03:Sk382 yrkande 13 samt avslår motionerna 2002/03:Sk239 yrkande 2 och 2002/03:Sk353 yrkande 4.

Ställningstagande

Arvsskattens negativa effekter har på senare tid fått ökad aktualitet inte minst genom värdenedgången på börsen och de på många håll höjda taxeringsvärdena på fastigheter. Detta visar på nödvändigheten av att överväga ändrade regler för beräkning av arvsskatten. När det gäller tillgångar i form av aktier som sjunkit i värde efter dödsfallet bör möjligheten prövas att värdera aktierna vid någon annan tidpunkt än dödsdagen, förslagsvis vid den tidpunkt då arvingen faktiskt kan ta arvet i besittning.

Vi konstaterar att Egendomsskattekommittén nyligen har föreslagit att arvsskatten avskaffas i fråga om vad make eller sambo erhåller i arv eller testamente från avliden make eller sambo (SOU 2003:3). Vi har ingen annan uppfattning i denna fråga utan anser att regeringen skyndsamt bör återkomma till riksdagen med ett sådant förslag.

Vad vi nu anförts bör riksdagen med anledning av motion Sk382 yrkande 13 som sin mening ge regeringen till känna.

11. Förmögenhetsskatt (punkt 12) – m, fp, kd, c

av Anna Grönlund (fp), Lennart Hedquist (m), Anne-Marie Pålsson (m), Gunnar Andréén (fp), Roger Karlsson (c), Ulf Sjösten (m) och Lars Gustafsson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i reservationen anförts om att avskaffa sambeskattningen av förmögenhet och därefter successivt slopa förmögenhetsskatten i dess helhet. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna 2002/03:Sk201, 2002/03:Sk247 yrkande 2, 2002/03:Sk338, 2002/03:Sk353 yrkande 2, 2002/03:Sk383 yrkande 4, 2002/03:Sk417 yrkande

2, 2002/03:So453 yrkande 2, 2002/03:A241 yrkande 19 och 2002/03:Bo290 yrkande 16 i denna del.

Ställningstagande

Förmögenhetsskatten är en extraskatt på kapitalavkastning och motverkar den nödvändiga kapitalbildningen. Ett mångfasetterat näringsliv under omstrukturering behöver riskkapital, och det är viktigt att så stora delar av befolkningen som möjligt deltar i kapitaluppbyggnaden.

Tillsammans med andra ägarskatter bidrar förmögenhetsskatten till att Sverige ligger i topp vad gäller skattebelastningen på ägande. I Tyskland, Finland, Danmark och flertalet övriga länder inom OECD har förmögenhetsbeskattningen redan avvecklats.

Förmögenhetsskatten är godtycklig. Många av de största ägarna betalar inte förmögenhetsskatt för sitt aktieinnehav, medan andra inkomstagare med småhus nu kan tvingas lämna sina hem på grund av kombinationen av fastighetsskatt och förmögenhetsskatt. Av den totala förmögenhetsbeskattningen i Sverige består mer än hälften av förmögenhetsbeskattning av egna hem, vilka redan beskattats med bl.a. fastighetsskatt.

Den skattepliktiga förmögenheten beräknas bl.a. gemensamt för makar som sammanbott större delen av beskattningsåret. Med makar jämställs de som utan att vara gifta bor tillsammans och har eller har haft barn eller tidigare varit gifta med varandra. Samboende utan barn sambeskattas inte.

I praktiken innebär detta att två personer eller t.ex. ett samboende par utan barn kan förlora flera tusen kronor per år om de gifter sig eller om de skaffar barn. Den orättvisa som sambeskattningen leder till beroende på valet av samlevnadsform är oacceptabel.

Sambeskattningen innebär dessutom betydande kontrollproblem för skattemyndigheterna.

Riksdagen beslutade under hösten 2001 om en ytterligare höjning av fribeloppen, men sambeskattningen kvarstår, och det gör också den olikhet i beskattningen som gällde tidigare. Den har till och med förstärkts. Ett sambopar kan ha en sammanlagd förmögenhet på 3 miljoner kronor utan att drabbas av förmögenhetsskatt eftersom de beskattas var för sig. Ett gift par däremot kan maximalt ha 2 miljoner kronor i förmögenhet innan förmögenhetsskatten slår till. Detta är naturligtvis en helt oacceptabel diskriminering av gifta par.

Som vi tidigare framhållit måste utgångspunkten vara att skyldigheter och rättigheter gentemot samhället skall vara individuella, och vi anser därför att den enda rimliga lösningen är att den föråldrade sambeskattningen av makar och andra sambeskattade par nu slopas så att parterna i en sådan relation kan erkännas som självständiga individer även av skattemyndigheterna.

Sammanfattningsvis anser vi att förmögenhetsskatten skall avvecklas genom en successiv utfasning och med slopad sambeskattning som ett första steg.

Vi föreslår att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad vi ovan anför.

Särskilda yttranden

Utskottets beredning av ärendet har föranlett följande särskilda yttranden.

1. Fastighetsbeskattningens inriktning (punkt 1) – v

av Marie Engström (v).

Egendomsskattekommittén, som tillsatts på förslag från bland annat Vänsterpartiet, skall enligt sina direktiv utreda bl. a. fastighetsskatten. Kommittén har getts möjlighet att i en vidare mening pröva olika lösningar jämfört med tidigare utredningar.

Eftersom stigande taxeringsvärden på småhus i vissa storstads- och kustområden inneburit en ökning av både fastighets- och förmögenhetsskatteuttaget är det viktigt att snarast hitta en lösning. För låg- och medelinkomsttagare kan denna dubbelbeskattning av boendet ge upphov till en orimlig skatteböroda. Trots höjningar av fribeloppet i förmögenhetsskatten och införandet av begränsningsregeln i fastighetsskatten kvarstår stora problem.

Jag är dock i dag inte beredd att framställa något särskilt yrkande härom, utan avvaktar resultatet av utredningsarbetet.

2. Ombildning av allmännyttiga bostadsstiftelser (punkt 10) – m

av Lennart Hedquist (m).

Regering och riksdag var pådrivande i processen att de allmännyttiga bostadsstiftelserna skulle övergå till aktiebolagsformen. Ombildningen förutsattes ske genom transport av stiftelsernas egendom till respektive bildat kommunalt bostadsaktiebolag, en metod som också normalt använts. Som utskottet anger har bostadsutskottet ansett att de hinder som kan motverka den nödvändiga och rationella omstruktureringen måste undanröjas. Som exempel nämns att regeringen har beslutat om befrielse från stämpelskatt vid ombildningarna.

För närvarande behandlas i skattedomstol ett fall där det skall bedömas hur beräkningen av kapitalvinst skall göras då bostadsaktiebolag som tidigare varit allmännyttig bostadsstiftelse avyttrat fastigheter. Det är således ännu för tidigt att ta ställning till om det behövs någon åtgärd av riksdagen för att dess tidigare angivna intentioner beträffande allmännyttiga bostadsstiftelser som ombildats till aktiebolag skall realiseras fullt ut.

3. Arvs- och gåvoskatt (punkt 11) – kd, c

av Lars Gustafsson (kd) och Roger Karlsson (c).

Egendomsskattekommittén har nyligen, i delbetänkande SOU 2003:3, föreslagit att arvsskatten avskaffas i fråga om vad make eller sambo erhåller i arv eller testamente från avliden make eller sambo. Vi ställer oss bakom detta

förslag men anser att arvsskattebefrielsen även skall omfatta bröstarvingar, vilket även föreslagits i Skattebasutredningens betänkande SOU 2002:47.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden

2002/03:Fi284 av Olle Sandahl m.fl. (kd):

4. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring beträffande avveckling av den statliga fastighetskatten och förslag om att möjliggöra för kommunerna att ta ut en fastighetsanknuten avgift.

2002/03:Fi286 av Maud Olofsson m.fl. (c):

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att fastighetsskatten bör omvandlas till beskattning av en schablonintäkt.
12. Riksdagen beslutar att vid nästa förenklade fastighetstaxering skilja på taxeringen av fastigheter för fastboende och fritidsboende i enlighet med vad i motionen anförs.

2002/03:Fi287 av Lennart Hedquist m.fl. (m):

20. Riksdagen beslutar att hyreshus inte skall belastas med schablonintäkt vid beskattning.

2002/03:Sk201 av Inger René och Cristina Husmark Pehrsson (m):

Riksdagen beslutar att slopa sambeskattnings av förmögenhet i enlighet med vad som anförs i motionen.

2002/03:Sk209 av Sten Tolgfors (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en avveckling av fastighetsskatten.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fastighetsskattens effekter på byggandet i landet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fastighetsskattens sociala effekter.

2002/03:Sk230 av Ragnwi Marcelind (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att se över boscatten på hus i utlandet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utvärdera skattereglerna på hus med tomträtt.

2002/03:Sk239 av Kenneth Lantz och Sven Brus (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fortsatt arbete med att sänka den totala boendeskatten.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en utredning av effekterna på arvsskatten av kommande fastighetstaxering.

2002/03:Sk245 av Kenneth Lantz (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om beskattning i Sverige av utländska fastigheter.

2002/03:Sk246 av Kenneth Lantz (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om översyn av reglerna för vad som skall gälla för specialbyggnad vid fastighetstaxering.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om översyn av möjligheterna till fortsatt befrielse från fastighets-skatt för äldreboende.

2002/03:Sk247 av Henrik Westman (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att avskaffa fastighetsskatten.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att avskaffa förmögenhetsskatten.

2002/03:Sk248 av Birgitta Carlsson och Annika Qarlsson (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om reavinstbeskattning av småhus som ägts sedan 1968 och dessförinnan.

2002/03:Sk281 av Kent Olsson och Inger René (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att avveckla fastighetsskatten under mandatperioden.

2002/03:Sk296 av Martin Andreasson (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn av beskattningen av bostadsrättsföreningar som hyr ut lokaler för lokal samhällsservice.

2002/03:Sk331 av Anna Lilliehöök (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att avskaffa den schablonmässiga inkomstskatten för bostadsrättsföreningar.

- Riksdagen tillkännager för riksdagen som sin mening vad i motionen anförts om ändrade regler så att bostadsrättsföreningar inte klassas som oäkta bostadsföretag.

2002/03:Sk338 av Mikael Oscarsson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförts om förändring av reglerna för förmögenhetsbeskattning.

2002/03:Sk341 av Åsa Torstensson (c):

- Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att skilja beskattningen av permanentboende från fritidsboende.
- Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om borttagandet av belägenhetsfaktorn för permanentboende.
- Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om rättvis taxering där de extremt höga värdena tas bort i statistiken på samma sätt som de låga tas bort i dag.
- Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om RSV:s fastställande av värde för friliggande normaltomt.
- Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att successivt sänka fastighetsskatten så att även kustbor får rimliga boendekostnader.
- Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att utreda möjligheten att överföra skatt för fritidshus till kommunen.

2002/03:Sk349 av Åsa Torstensson och Eskil Erlandsson (c):

- Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om avveckling av fastighetsskatt för vindkraftverk.

2002/03:Sk352 av Alf Eriksson och Anneli Särnblad Stoops (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförts om att inte låta goda miljöinvesteringar påverka fastigheternas taxeringsvärde.

2002/03:Sk353 av Kerstin Lundgren (c):

- Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att successivt reducera fastighetsskatten.
- Riksdagen begär att regeringen skyndsamt lägger fram förslag som innebär att villor undantas från förmögenhetsskatt i enlighet med vad i motionen anförts.
- Riksdagen begär att regeringen skyndsamt lägger fram förslag innebärande att beskattningsvärdet för fastighet inte ökar till följd av investeringar som leder till en minskad miljöbelastning för samhället i enlighet med vad i motionen anförts.

4. Riksdagen begär att regeringen skyndsamt lägger fram förslag till ändring av arvsskatten i enlighet med vad i motionen anförts.

2002/03:Sk364 av Lennart Hedquist m.fl. (m, fp, kd, v, c, mp):

Riksdagen beslutar enligt vad som anförts i motionen om angiven retroaktiv lagändring/uttalande som innebär att skattekonsekvenser inte skall uppstå med anledning av att en allmännyttig bostadsstiftelse ombildats till aktiebolag.

2002/03:Sk375 av Lena Ek och Agne Hansson (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att reformera fastighetstaxeringen.

2002/03:Sk382 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om förändringar i arvsskatten.

2002/03:Sk383 av Per Landgren m.fl. (kd):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om en avveckling av förmögenhetsskatten.

2002/03:Sk405 av Leif Jakobsson och Marie Granlund (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om begränsningsregeln i fastighetsskatten.

2002/03:Sk410 av Siw Wittgren-Ahl och Ronny Olander (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om behovet av att se över reglerna för fastighetstaxering när det gäller kolonistugor och att detta bör göras i samband med den pågående utredningen av fastighetsskatten.

2002/03:Sk412 av Agneta Gille (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att skattekonsekvenser inte skall uppstå vid ombildning av allmännyttig bostadsstiftelse till aktiebolag.

2002/03:Sk415 av Carina Moberg och Sonia Karlsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om behov av längre tid för att deklarerera fritidshus.

2002/03:Sk417 av Lennart Hedquist m.fl. (m):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om ett stegvis slopande av förmögenhetsskatten.

2002/03:So453 av Mikael Oscarsson (kd):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över vilka regler som missgynnar familjer och äktenskap.

2002/03:N305 av Marietta de Pourbaix-Lundin m.fl. (m):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att avveckla fastighetsskatten.

2002/03:N390 av Maria Larsson m.fl. (kd):

12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om energisparåtgärder och fastighetsskatt.

2002/03:N397 av Martin Andreasson m.fl. (fp):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att börja avveckla fastighetsskatten.

2002/03:A241 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att slopa sambeskattningen i förmögenhetsbeskattning.

2002/03:A316 av Anders G Högmark m.fl. (m):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om sänkt skatt på boende.

2002/03:Bo235 av Cristina Husmark Pehrsson (m):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att avveckla fastighetsskatten.

2002/03:Bo236 av Gudrun Schyman m.fl. (v):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen vad i motionen anförs om fastighetsbeskattningen.

2002/03:Bo238 av Marietta de Pourbaix-Lundin m.fl. (m):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fastighetsskatten.
9. Riksdagen beslutar att avskaffa systemet med schablonintäkt för bostadsrättsföreningar och därmed även skatt på schablonintäkt.
10. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring av gränsdragningsreglerna mellan äkta och oäkta bostadsföretag i enlighet med vad som anförs i motionen.
11. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring av reglerna för reavinstbeskattning och uppskovsreglerna vid reavinst när det gäller oäkta bostadsföretag.

2002/03:Bo267 av Maud Olofsson m.fl. (c):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om sloandet av fastighetsskatt på hyreshus.
34. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om sänkta boendeskatte.

2002/03:Bo288 av Birgitta Carlsson (c):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ta bort fastighetsskatten på vindkraftverk, eftersom de är att betrakta som en maskin.

2002/03:Bo290 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om sänkt beskattning av boende.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om sänkning av fastighetsskatt och förmögenhetsskatt.

2002/03:Bo291 av Göran Hägglund m.fl. (kd):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att fastighetsskatten bör avskaffas och ersättas av en kommunal fastighetsavgift.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en total översyn av beskattningen av bostadsrätter.